

MESERIASZUL AZ IPAROS REIBENDE

On. Biblioteca Pal. Cultural,
ACR A D
Pal. Cultural

25 bani Posta

REIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart”

Noul Ministru al Economiei Naționale

Conducerea ministerului Economiei Naționale, a fost încredințată d-lui ing. I. E. Bujoiu, unul dintre exponenții cei mai autorizați ai industriei noastre naționale.

D. I. E. Bujoiu, nu a făcut politică militanță și din această cauză nu e poate prea cunoscut în masele largi ale publicului românesc.

E desigur un neajuns și totuși o virtute. D-sa privia totdeauna politica cu asprime într-o vreme când politica devenise o indeletnicire ridicată la rangul de profesie care deschidea toate drumurile și oferea toate perspectivele.

Înzestrat cu însușiri, cari l-ar fi putut ridica repede încă de foarte tînăr, pe cele mai înalte trepte ale ierarhiei politice, inginerul român I. E. Bujoiu, întors dela Paris ca laureat al celei mai înalte școli politehnice franceze, dispunând de avere și legături familiare, cari prin ele înși-le ar fi putut reprezenta o valoroasă șezestre electorală, — a preferat să facă totuși proba capacității sale și a patriotismului său, prin muncă și eforturi rodnică într-un domeniu adeseori disprețuit de cei mai mulți: domeniul indeletnicirilor economice constructive.

D. ing. I. E. Bujoiu a luat conducerea soc. Petroșani într-o perioadă în care întreprinderile miniere din Valea Jiului, trecea printr-o conjunctură din cele mai critice. Ele erau hărțuite iar existența de concurența firească din afară și de o concurență neașteptată dinăuntru.

Industria națională avea pe atunci de luptat greu cu reaua voință și nepăsarea autorităților și a factorilor politici. Pe de altă parte, întreprinderi similare miniere, lipsite de o producție calitativă și cantitativă, încercau, pe bază de influențe politice, să reducă întreprinderilor miniere din Valea Jiului, rolul lor precumpănitor de firești furnizori cu combustibil ai Căilor ferate.

D. ing. I. E. Bujoiu a știut să facă față tuturor adversităților.

D-sa a dovedit însușiri de merit tehnician și priceput economist. D-sa a dat o deslegare fericită tuturor problemelor de ordin tehnic, social, economic și financiar ale întreprinderilor miniere din Valea Jiului, unde a realizat o operă durabilă. Societatea Petroșani a fost astfel ridicată la nivelul celor mai moderne exploatare miniere din Europa, rechemând la viața întreaga regiune minieră din Valea Jiului.

Această probă de muncă rodnică și pricepere, l-a recomandat în 1937 pe d. ing. I. E. Bujoiu atențiunii factorilor de conducere ai Statului cari au văzut în d-sa persoana indicată a face operă folositoare la ministerul de Industrie și Comerț.

Așa dar, fără a solicita, ci solicitat fiind, d. ing. Bujoiu a fost scos din ascunzătoarea sa de muncă și de realizări de la Petroșani, încredințându-se sarcina de înaltă și grea răspundere, ce i-a fost acum reînnoită.

Acel, cari îl cunosc mai deaproape, sunt siguri că d. ing. I. E. Bujoiu, nu va desminți speranțele țării.

Judecata sa limpede, sportul său îndatoritor, înțelegerea și realismul său practic, unite cu experiența și cunoștințele sale în problemele tehnice, economice și financiare, îl vor ajuta desigur în îndeplinirea misiunii ce i s-a încredințat în viața noastră economică.

Avem nădejdea că d. ing. Bujoiu va căuta să deschidă Economiei Naționale noi drumuri și posibilități de dezvoltare.

I. R.

A takarékoság szellemének gyakorlati megvalósítását hirdeti az „Ipar és Kereskedelem” aradi hitel- és takarékszövetkezet

Arad iparosságának szövetkezete, az „Ipar és Kereskedelem” hitel- és takarékszövetkezet a következő felhívást, illetve körlevelet bocsátotta ki:

„IPAR ÉS KERESKEDELEM” ARADI HITEL- ÉS TAKARÉKSZÖVETKEZET ARAD,
BRATIANU-UTCA 18. SZÁM

T.

Szövetkezeti Tagtársunk!

Szövetkezetünk negyvenéves fennállása alkalmából kiegészítette nevét hitelen kívül takarékszövetkezetre is, hogy ezáltal is jelezzék, mily fontossággal bír magára a szövetkezetre, de a tagokra nézve is a takarékoság. Ebben az újabb, most kezdődő negyven évben a hitelnnyújtáson kívül a takarékoság rendszeres megszervezését tűzte ki céljául.

A takarékoság nem más, mint a jövőről való gondoskodás, a jobb napok fölös keresetnek, vagy jövedelmének eltevése későbbre, amikor arra szükség lehet, vagy pedig valamely előre meghatározott célra tőkét gyűjteni magunknak, olyan tőkét, amelyhez sohasem juthatnánk, ha nem baninként takarítanánk meg bizonyos kötelezettség vállalása alapján, oly módon, hogy ahhoz hozzá ne nyúlhasunk, míg a célt el nem érjük.

A szövetkezet felismerve a takarékoság rendkívül közgazdasági fontosságát, segítségére akar sietni úgy a szövetkezet tagjainak, mint hozzátartozóinak és alkalmazottainak, hogy ezen takarékosági mozgalomban részt vegyenek. Ezen célból takarékkönyvecskéket ad ki, melyekre hetenkint kell bizonyos, előre meghatározott összeget befizetni (a legkisebb heti betét öt lei), melyet a szövetkezet nemcsak megőriz, hanem kamatoztat és négy év letelte után a megtakarított összeget kamatos kamatokkal együtt fizeti vissza.

Igy, aki heti 10 lei befizetésére vállalt kötelezettséget, 2080 leit és járulékait, az 50 leies befizető 10.400 leit, míg a 100 leies 20.800 leit és kamatos kamatait kapja kézhez. Ebből látható, hogy egész kis összegek rendszeres megtakarítása által nagy összegű tőkét gyűjthetünk magunknak.

Arra kérjük tehát a szövetkezet tagjait és barátait, kapcsolódjanak be a szövetkezet ezen munkájába, vállalják úgy maguk, mint hozzátartozóik részére a heti befizetések kötelezettségét, mely által nemcsak maguknak takarítanak meg nagyobb összeget, hanem erősítik egyrészt a szövetkezetet is, mely az így felgyűlt összegeket tagjai részére hitel formájában folyósítja, hogy azokat vállalkozásokban támogassa és előhaladásukat előmozdítsa.

A most kezdődő második negyvenéves ciklusban tovább kell dolgozni szövetkezetünk fejlesztésén és nagyváltételén és ehhez mindnyáink lankadatlan együttműködése szükséges. Ezt kérjük és ezt várjuk a szövetkezet minden tagjától.

Szövetkezeti tisztelettel:

A SZÖVETKEZET IGAZGATÓSÁGA

Gépek, gépalkatrészek és javítások forgalmi adójára vonatkozó miniszteri utasítás

A pénzügyminiszter ismét terjedelmes rendeletet adott ki a forgalmi adók szabályozása tárgyában. A rendelet első része a kitermelt tűzifára vonatkozik és mindenneke előtt arra való hivatkozással, hogy a járési erdőmérnökségek minden erdő kitermelési viszonyát ismerik, elrendeli, hogy a forgalmi adók behajtása tekintetében az erdőhivataloktól kell felvilágosítást kérni.

Ha a tulajdonos maga végzi a kitermelést, úgy a kérdés egyszerű: mert a kitermelt fa kereskedelmi ára után kell forgalmi adót fizetni. Ha a tulajdonos lábonálló erdő fakészletét adja el kitermelésre, úgy a kitermelt fa forgalombahozatalánál esedékes a forgalmi adó, maga a tulajdonos azonban nem tartozik forgalmi adót fizetni. Ha a kitermelési ár bizonyos famennyiségben térítettik, a termelőnek regisztrált kell tartani és az eladási ár után forgalmi adót fizetni.

A forgalmi adótörvény szerint a disztés, fa-

tés, kikészítés, javítás, nikkelezés után 3 százalékos forgalmi adót kell fizetni. Ha tehát egy autójavítóüzem olyan alkatrészt készít, amely a tarifában fel van sorolva, úgy a tarifa szerinti forgalmi adót tartozik megfizetni. Ha az alkatrészeket készen veszi, úgy csak a szerelési munka után tartozik 3 százalékosat fizetni, kivéve, ha ezek az alkatrészek jelentéktelen értékűek és azok az egységes tarifában nincsen felsorolva.

Gépek vételénél és eladásánál a forgalmi adó így alakul: ha a gép semmilyen javításon nem megy át, úgy nem jár forgalmi adó, mert ez egyszerű viszonteladás. Ha új alkatrészeket szerelnek fel, úgy az alkatrészek után, ha kész alkatrészeket szerelnek, vagy javítás is történik, a szerelés, vagy javítás értéke után 3 százalékos forgalmi adó jár. Ha a gépjavítóüzem maga állít elő alkatrészeket, amelyek a tarifában előfordulnak, úgy azok értékük, áruk szerint forgalmi adó alá esnek.

Nagy anyagi áldozatot követel a munkaadótól az új társadalombiztosító törvény

A január 1-én életbelépett új munkásbiztosítási törvényről már több ízben írtunk. Ismertettük a létesített módosításokat a megemlítettük, hogy a tisztviselők és munkások legszélesebb rétegének bevonásával lehetővé vált most már az aggkori nyugdíj fizetése is. Kétségtelen, hogy

az új törvény tetemesen nagyobb kötelezettségeket ró a munkaadóra és alkalmazottra,

mint az eddigi, ezzel szemben a beteg, elagott, megrokkant munkás-társadalomnak jobb ápolást, gondozást és nyugdíjat ad.

A biztosítási kötelezettséget kiterjeszti a törvény mindazokra, akiknek fizetése nem haladja meg a havi 8000 lei jövedelmet. Ha több alkalmazásból élveznek fizetést, úgy ezeknek összességét kell számítani. Minden alkalmazás, vagy munkából való kilépés 8 napon belül fenn kell tartandó az illetékes pénztárnál. Kötelező ez abban az esetben is, ha az új alkalmazott fizetést nem élvez.

A dohánytörvényben vásárolható killonlakos bérlővel a törvényben csak azok a munkaadók kötelezték le a járulékokat, akiknél az alkalmazottak száma nem több 5-nél. Az 5 alkalmazottnál többet foglalkoztató vállalatok, inari, vagy kereskedelmi cégek már csak fizetési

kimutatás előterjesztésével, készenlében fizethetik le a járulékok összegét.

Ezek a kimutatások a leg gondosabban készítenedők el. A fizetést feltüntetett végösszeg csak az lehet, ami a vállalkozás által vezetett pénztárkönyv megfelelő rovatában kimutatott fizetés, mert bármilyen csekély eltérés is súlyos bírságot vonhat maga után. Ugy a fizetési kimutatás, mint az abban kiszámított tagnézeti járulék összege minden hó első 15 napján nyújtandó, illetve fizetendő be. Késedelem esetén már pénzbírságot vet ki a pénztár.

A munkavállalókat jövedelmük szerint 8 osztályba sorozza a törvény.

I. osztályba tartoznak mindazok, akik csak természetbeni szolgáltatást kaptak munkájukért, — pld. inasok, evakornokok. — Ezek heti járuléka 8, havi 34 lei.

II. A havi 999 lei jövedelmet meg nem haladó fizetések után heti 14, havi 60 lei a járulék összege.

III. Az 1000—1499 lei közötti havi fizetések után heti 24, illetve havi 100 lei a járulék.

IV. Az 1500—1999 lei havi fizetést élvezők osztályában a heti járulék 34, a havi 140 lei.

V. A havonta 2000—2499 lei között ingadozó jövedelműek heti járuléka 42, havi járuléka pedig 200 lei.

VI. A 2500—3999 lei fizetésű alkalmazottak, csoportjánál heti 62, havi 260 lei.

VII. Magában foglalja a 4000—5000 lei fizetésűeket, 86, illetve 360 lei járulékkal.

VIII. Azok tartoznak ide, akiknek fizetése 5000 lejen felül, heti 100, havi 400 lei a járulék.

A kisipari munkaadók a III., IV. és V. osztályba sorozandók. Természetes, hogy míg az alkalmazottak járulékanak összegét fele-fele részben viseli munkás és munkaadó, addig a kisipari munkaadók természetesen teljes egészében maguk viselik a díjakat.

Az 5 alkalmazottnál többet foglalkoztató vállalatok a fenti járulékokon kívül tartoznak a bruttó fizetések összege után 1.20%-os balesetbiztosítási járulékot egyidejűleg fizetni és közösen a munkavállalóval a tüdőbetegség támogatása céljából a következő heti, illetve havi járulékokat:

I., II. és III. osztályba beosztott alkalmazottnál heti 2, havi 8 lei.

IV. és V. osztályba beosztott alkalmazottnál heti 4, havi 18 lei.

VI. és VII. osztályba beosztott alkalmazottnál heti 6, havi 26 lei.

VIII. osztályba beosztott alkalmazottnál heti 8, havi 36 lei.

Továbbra is lerovandó a fizetések teljes összege után 1% a munkaadó javára. Ez a kötelezettség a munkaadót terheli.

Ujítás az is, miszerint a munkaadó csak az esetben alkalmazhat új személyt, ha annak már van betegsegélyző könyvecskéje s azt a munkabábelépés első napján át is nyújtja a munkaadónak. E könyvecské megfelelő rovatainak gondos kitöltésére vigyázni kell, mert hiba, mulasztás már súlyos büntetéssel jár.

Hogyan kell vezetni az ingatlan-könyveket

A törvény intézkedései.

A lakók bejelentéséről intézkedő törvény elrendeli, hogy az ingatlanokról a jövőben ellenőrző könyvet kell vezetni. A törvény fontosabb rendelkezéseinek részletes leírását itt adjuk:

Az ellenőrző könyv beszerzése

a város és a hozzá tartozó külvárosok valamennyi ingatlana számára kötelező.

Az állami- és magánintézmények, kereskedelmi vállalatok, bankok, inari üzemek, szállodák, otthonok és internátusok az ingatlan-könyvecskébe csak az épületben lakó alkalmazottaiknak adatait vezetik be. Az internátusok az ottlakó tanulókat nem írják be. A szállodák vendégeinek bejelentési kötelezettségéről szintén külön törvény intézkedik. Az ingatlan-könyvecskét a fővárosi háztulajdonosok három, míg

a vidéki ingatlantulajdonosok két példányban tartoznak kiállítani.

Az egyik a tulajdonos birtokában marad, míg a másikat a népesedési hivatalhoz kell beszolgáltatni. Maga a könyvecské tartalmazza az épületre vonatkozó adatokat: háztulajdonos neve, uccá, házszám, stb. továbbá ismerteti a jelen törvényt és végül légitamadás esetére útmutatással szolgál.

Az ingatlan-könyvecskéhez négy, ugyanolyan nagyságú űrlapot csatolnak és a különböző szükséges bejegyzések ezeken a lapokon történnek. Az 1. számú űrlap a háztulajdonos, vagy annak megbízottja által állítandó ki és valamennyi adat az épületben lakó ingatlantulajdonosra és az épületre vonatkozik. A 2. számú űrlapot a családfő, vagy bárki más olyan személy töltheti ki, aki a ház egy részét bérlő. A 2. számú űrlap adatai: A bérlemény rendeltetése (lakás, bútorozott szoba, műhely, iroda, stb.), ki bérlő, ennek neve, foglalkozása, születési helye és ideje, vallása, állampolgársága, katonai helyzete, adóbejegyzési száma, rádió és fegyvertartási engedélyének száma, gépkocsi, tehergépkocsi, motorkerékpár rendszáma. A fenti adatokat nemcsak a családfőre, hanem mindazokra vonatkozóan be kell vezetni az ellenőrző könyv 2. szá-

A kereskedelem nacionalizálása

A „Curentul” írja: Orazágunk kereskedelmének románosítása hosszas tervezetések után végre valóban megkezdődött. Erdélyből olyan hírek érkeznek, hogy egyes vezető körökben szívesebben látnák, ha az egyéni kereskedelem támogatása helyett a szövetkezeti mozgalom felállítására helyeznék a főszólyt. Nem a román kereskedők számát tartják szükségesnek gyarapítani, hanem a román szövetkezetekét. Mi úgy látjuk, hogy ez a kérdés egyelőre lényegtelen, mert a román kereskedelem megszervezésénél az első lépés a vásárló közönség felvilágosítása és megszervezése. Be kell vinni a köztudatba azt a jelszót, hogy a román fogyasztó csak romántól vásároljon. „Nem vásárolhatsz mástól, csak románától” — ezt a jelszót kell tudatosítani a román fogyasztók körében s ezzel nagyjában már meg is oldódik a kérdés. Azt is nehéz eldönteni, hogy a szövetkezeti mozgalmat támogassák-e ebből a célból, vagy a román kereskedők számát gyarapítsák. Mi helyesebbnek látjuk egyelőre az egyéni kereskedelem támogatását, mert addig is, amíg a fenti jelszó lelkiismereti parancsa válik, ott lesznek a román üzletek és természetes dolog, hogy a román fogyasztó helyesen választja majd meg, hogy hol vásároljon.

Az aggkori nyugdíj a munkásréteget leginkább érdeklő módosítás. Ezt a jogot azonban csak azok a munkavállalók, vagy tagságra kötelezett munkaadók igényelhetik,

akik a 60. életévük elérése után legalább 400 heti járulékot befizettek

és ez a járulékfizetés olyan ütemben történt, hogy az esetleges megszakítások ellenére is, évenként legalább 16 hétig valóban biztosítva voltak. Nem törődik a törvény a megszakításokkal akkor, ha a biztosított személy legalább 1000 hét járulékfizetését igazolja.

Az öntődékekben, bányákban, olvasztókban

mű űrlapjára, akik a család fejével egy fedél alatt laknak. Ez a rendelkezés a háztartásbeli alkalmazottakra is vonatkozik. ezekenél azonban a családkönyv számát is be kell írni. Azok a személyek, akik főnöki, vagy alkalmazotti minőségben bármilyen foglalkozási ága gyakorolnak az épületben, lakásuk azonban másutt van, az űrlapot ennek megfelelően állítják ki és a „Megjegyzések” (Observatiuni) rovatban megjelölik lakhelyük pontos címét. Az épület alkalmazottai (házfelügyelő, villanyszerelő, mechanikus, liftkezelő, stb), akik javadalmazásukat a háztulajdonostól kapták és ugyanabban az épületben laknak, a háztulajdonos űrlapjára irandók be, külön feltüntetve ezt a „Megjegyzések” rovatában. A mennyiben sem a háztulajdonos, sem pedig ennek megbízottja nem lakik az épületben, úgy az épületek fentebb említett alkalmazottai számára külön űrlapot (Md. 2.) csatolnak az ellenőrző könyvecskéhez és ezt az űrlapot a háztulajdonos, vagy megbízottja aláírásával hitelesíti. A gyermekek, vagy a család más tagjai, akik egy időre eltávoznak hazulról (katonai szolgálatra vonulnak be, más városban lévő iskola internátusában laknak, kórházban, szanatóriumban fekszenek, vagy úton vannak), a család űrlapjára irandók be, a „Megjegyzések” rovatában azonban feltüntetendő tartózkodási helyük.

Az ingatlan-ellenőrző könyvecské 3. számú űrlapja a lakásváltoztatási bejegyzéseket tartalmazza. A lakó elköltözközése esetén a 3. számú űrlapot 24 órán belül be kell mutatni az illetékes rendőrkerületen, ahol a szükséges bejegyzést az ingatlan-könyvecskében elvégzik.

Végül a 4. számú űrlap az épületben, illetve annak lakásaiban átmenetileg tartózkodó személyek beírására szolgál. Mindazok, akik lakásukban helvet adnak idegen személynek, nézett, vagy anélkül, legven az illető más városból, vagy ugyanahól a helyséből, a vendéglátó tartozik a vendéglátás első éjszakáját követő reggelén ezt a rendőrségen bejelenteni, amikor is, a vendéglátás ténvét és az illető adatait a 4. számú űrlapra vezetik. Ez a bejelentés abban az esetben is kötelező, ha az idegen személy csak esetenként éjszakát töltött a lakásban. Nem tekintendők idegen személynek azok, akiket a II. Carol büntetőtörvénykönyv 183. paragrafusának 5-ik bekezdése felsorol.

Az 1. és 2. számú űrlapot három példányban kell kiállítani és a rendőrségen benyújtani. Az 1. számú űrlap annvizor állítandó ki három példányban, ahánvszor az épület helyzetében változás következett be. (a helyiségek rendeltetésének megváltoztatása stb.). A 2. számú űrlap ugyancsak annvizor nyújtandó be a rendőrségen három példányban, ahánvszor a lakás, üzlet, helyiség, stb. bérlet változtat. Az űrlapok adatainak valódiságáért az űrlapok kiállító felelősek. A hamis adatok beírását a törvény rendkívül szigorúan bünteti.

A törvény kötelezi a háztulajdonosokat, hogy az épületek lakásait sorozámmal lássák el. A számozás a földszinten kezdődik.

Valamennyi lakás fölé kis számtáblát kell helyezni.

Házmaster és egyéb hasonló személy csak abban az esetben alkalmazható, ha az illető a rendőrség által kibocsátott könyvecskével rendelkezik. A törvény kimondja, hogy

az ingatlan-ellenőrzési könyvecskék beszerzésének költségét a háztulajdonos viseli.

A jelen törvény a Monitorul Oficialban való megjelenésével ervidőben lép életbe, míg az ingatlan-könyvecské vezetése, mint már megírtuk, 1939. április 23-tól kezdve kötelező.

dolgozó munkások korhatára 55, női munkásoké pedig 57 év.

Az aggkori nyugdíj alanszege minden esetben évi 4800 lei,

amihez osztályonként pótdíjat fizet a pénztár. A pótdíj számításának alapja a munkás által befizetett hetek száma.

Az I. osztályban minden biztosított hét után évi 1 leu a pótdíj; a II. osztályban 2 lei, a III. osztályban 4, a IV. osztályban 6, az V. osztályban 8, a VI. osztályban 10, a VII. osztályban 12, a VIII. osztályban 14 lei.

Egyébként az öregkori nyugdíj számítása teljesen megegyezik a munkaképtelenség esetén kiutalásra kerülő nyugdíjjal.

5 millió leiel tartoznak kolozsvári hátralékos adófizetők

Hirt adtunk már arról, hogy a pénzügyminiszter a pénzügyi év végén fokozott eréllyel akarja behajtani az adóhátralékokat. A behajtási pénzügyigazgatóságok napról-napra a legszigorúbb utasításokat kapták és a szigorú utasítások eredményeképpen már elkészítették az adóhátralékosok „fekete listáját”, amelyet az egyes adóhivataloknál közzé kell tenni. A cégek és részvénytársaságok hátralékosainak behajtása érdekében az adóbehajtási törvény felhatalmazása alapján csődöt fognak kérni és szabadfoglalkozásúak hátralékos adóinak behajtása érdekében az is a legszigorúbb intézkedéseket fogják életbe léptetni.

A szigorú rendelkezésekkel kapcsolatban munkatársunk beszélgetést folytatott Cucu Victor kolozsvári behajtási pénzügyigazgatóval, aki elmondta, hogy Kolozsváron és Kolozsmegyében erre a szigorú rendelkezésre azért van szükség, mert a megye adóhátraléka nem kevesebb, mint 850 millió leit tesz ki.

— Fel hívom az adóhátralékosok figyelmét arra — mondotta nyilatkozata során Cucu pénzügyigazgató, — hogy a hátralékos adók végrehajtása érdekében legszigorúbb rendelkezéseket fogjuk életbe léptetni, mert meggyőződünk arról, hogy az adóhátralékosok nagy részének van lehetősége hátralékaik kifizetésére, de az állammal szemben fennálló kötelezettségeiknek nem akarnak eleget tenni. Elhatároztuk, hogy az adóbehajtások fokozása érdekében a megye területéről Kolozsváron összpontosítjuk a különböző vidéki adóhivataloknál működő végrehajtókat, ezekből repülőcsoportokat alakítunk és ezek fogják sorra járni a hátralékos adófizetőket. Figyelemztetem a közönséget, hogy a repülőcsoport tagjainál nem szabad adófizetést eszközölni, csak az adóhivatalok pénztárainál, mert ilyen esetekben a pénz rendeltetési helyére való jutásáért nem vállalnunk felelősséget.

— Felhívom a szabadfoglalkozásúak figyelmét arra — folytatta nyilatkozatát a pénzügyigazgató, — hogy a közeli napokban megkezdjük a szabadfoglalkozásúak adóhátralékaiknak szigorú behajtását is. Az adóhivatalok elkészítették a hátralékosok névjegyzékét és a végrehajtók utasítást kaptak, hogy minden esetben foglaljanak árverést tűzzenek ki, adó a lefoglalt ingóságokat el is szállíthassák. Semmiféle haladékot nem adunk és semmiféle közbenjárókat el nem fogadunk. A cégek, kereskedelmi és magánvállalatok ellen pedig élni fogunk az adótörvénynek az a szakaszával, amely felhatalmazást ad arra, hogy hátralékos cégek ellen az illetékes törvényszékeknél a csődöt megkérjék.

Eddig a megye területén még nem éltünk ezzel a felhatalmazással, de most már sor kerül erre. A pénzügyminiszter értekezletre hívta az összes behajtási pénzügyi igazgatókat, amikor még szigorúbb utasításokat fogunk kapni. Saját érdekükben hívom fel a város összes adófizetőit — fejezte be nyilatkozatát a pénzügyigazgató, — hogy hátralékos adóikat az illetékes adóhivataloknál rövidesen rendezzék.

A megbízó visszaveheti a bizományos által elzálogosított árut is

A bizományi szerződések lényeges pontját képezi annak a módnak a megállapítása, amely szerint a bizománybaadó leggyorsabban visszaveheti az árut a bizományostól, amennyiben az vonakodik az árut visszaadni. A bizományi törvény 28. szakasza e tekintetben kiterjeszti az okmányokbeli polgári perrendtartás 66. bis szakaszát, amely az elnöki rendeletre vonatkozik. A törvényszéki főelnök ugyanis minden előzetes per nélkül — esetleg a felek meghallgatása után — elrendelheti a bizományi áru sürgős visszavételét, amelyet azután végrehajtás útján lehet érvényesíteni. Ez a jog megilleti a bizománybaadót akkor is, ha időközben a bizományos az árut másnak zálogosította el. Ilyen ügyet tárgyalta a szepeni törvényszék, amelyben arról volt szó, hogy a bizományos az egyik nagyszepeni banknál elzálogosította a bizományi árut. Ezért a bank kontestációt adott be a végrehajtás ellen, amelynek a járásbírósg helyt adott, de a törvényszék kimondotta, hogy a végrehajtás nem volt megtámadható. Sőt maga az elnöki rendelet ellen sincsen halasztó hatályú jogorvoslat, mert az ilyen veszélyeztetné a törvényhozó szándékának sikerét, vagyis a gyors intézkedést.

Az új szövetkezeti törvény

Írta: CSAKÁNY BÉLA dr.

A régi törvény kimondotta, hogy a Nemzeti Szövetkezeti Intézet az egyes szövetkezetekkel szemben megállapított követeléseit nem csak azokat, hanem azok adóssáit, kezeseit, valamint az alapszabályszerű felelőség keretén belül azok tagjait is végrehajthatja. A módosítás ezt az intézkedést azal bővíti ki, hogy a szövetkezetes kezesti, adóssai és tagjai még abban az esetben is végrehajthatók, ha azok ellen nincs a Nemzeti Szövetkezeti Intézetnek végrehajtó okirata.

Kimondja a törvény, hogy a végrehajtási uton eladásra kerülő, agrár-reform útján nyert ingatlanok tekintetében a elővételi jog gyakorlása végett a bejelentést a földművelésügyi minisztériumhoz kell megtenni. Megmaradt az a régi intézkedés, hogy az árverés csak a bejelentés megtétele után számított 20 napon belül lesz jogerős.

A szövetkezeti törvényben előírt kihágásokat az új törvény a járásbírósgoktól a törvényszék hatáskörébe utalta. Területileg az a törvényszék illetékes, amelynek területén annak a szövetkezetnek a székhelye van, amely ellen a büntetőeljárás irányult.

A szövetkezeti törvénynek múlt év júniusában eszközölt módosítása kimondotta, hogy igazgatósági tag csak az lehet, a ki nem szenvedett fegyelmi büntetést a szövetkezeti életben. A módosítás kimondja, hogy aki fegyelmi büntetéseket csak figyelmeztetést kapott, az megválasztható. A Nemzeti Szövetkezeti Intézet esetenként engedélyt adhat azonban a más büntetések elűjtött megválasztására.

A szövetkezetek által a Nemzeti Szövetkezeti Intézet alapítókéjéből jegyzett összeg a közadók módjára hajtható be a Nemzeti Szövetkezeti Intézet közgei által, a végrehajtó okirat jellegével bíró adólista alapján.

A Nemzeti Szövetkezeti Intézetnél elhelyezett betétek titkosak. Le nem tilthatók a azokra semmilyen végrehajtás nem vezethető, kivéve a Nemzeti Szövetkezeti Intézet által a betétessel szemben fennálló követeléseire vezetendő végrehajtást, vagy azt az esetet, ha jogerős bírói ítélettel az államtitárnak meg, hogy a betétek jogtalan úton szerezték.

A módosító törvény felhatalmazza a Nemzeti Szövetkezeti Intézetet, hogy befizetett alapítókéjének, valamint tartaléktartalékaiknak erejéig követényeket bocsáthasson ki. Ezek a Nemzeti Banknál, Letéti Pénztárnál és Postatakaréknéznárnál lombardírozhatók, a hozományi és gyámi javak elhelyezésénél felhasználhatók, valamint árveréseknél és bírói hatóságok előtt biztosítékként letehetők, egyszóval élvezik az állami járadékpanirok számára biztosított összes kedvezményeket. Ezekben fölül az utának fizetendő adó a rendes adóknak csak a felét teszi ki.

A törvény kimondja, hogy a szövetkezetek számára biztosított kedvezmények a Nemzeti Szövet-

kezeti Intézetet is megilletik, amely teljes adó és mindennemű illetékmentességet is élvez. A Nemzeti Szövetkezeti Intézet által, vagy annak nevében aláírt iratok közokirat jellegével bírnak, ha annak alapszabályszerű cégjegyzésével vannak ellátva. Bármilyen kereskedelmi, vagy polgári jellegű ügyben, amelyben a Nemzeti Szövetkezeti Intézet félként szerepel, a törvény szerint a bucsrestji bírói hatóságok bírnak kizárólagos illetékességgel.

A szövetkezetek vezetői mellett a fegyelmi jogot a Nemzeti Szövetkezeti Intézet gyakorolja a azokat figyelmeztetéssel, vagy a szövetkezeti mozgalmából való időleges, vagy végleges kizárással sújthatja az esetleges büntügyi szankciókon kívül. Az erre vonatkozó határozatok az ellenőrző szervek jelentéseinek alapulnak a amennyiben a vádlott az ellenőrző szerveknek nem terjesztette elő védekezését, erre a Nemzeti Szövetkezeti Intézet felhívja. A végleges határozatig a kifogásolt szövetkezeti vezetőket a Nemzeti Szövetkezeti Intézet fel is függesztheti a helyükben az ellenőrző szervek javaslata alapján a szövetkezetek vezetőiségebe másokat nevezhet ki.

Az új törvény szerint szövetkezeti ügyekben nincs szükség magánindítványra még azokban a bűnügyekben sem, amelyekre nézve a büntető törvénykönyv ezt előírja.

A továbbiakban a módosító törvény részletes intézkedéseket tartalmaz a szövetkezetek konverziós veszteségeivel kapcsolatos kérdésekre nézve.

A módosító törvény kimondja, hogy a nemzetgazdasági minisztérium, vagy a Nemzeti Szövetkezeti Intézet a szövetkezetek igazgatóságait és felügyelőbizottságait feloszlathatja a azok helyére újakat nevezhet ki, amelyeknek a választott vezetőséggel mindenben azonos jogaik vannak. Új választások csak a nemzetgazdasági minisztérium határozata alapján ejthetők meg.

A törvény ingatlan végrehajtása esetén a szövetkezeteken felmenti az ingatlanok értékeisére vonatkozó szabályok alól a a kikiáltási ár meghatározását azokra bizza.

A közadók behajtására vonatkozó törvény rendelkezései szerint hajthatók be a szövetkezeteknek bármilyen követelése.

Végezetül az új törvény hatályon kívül helyezi a réginé az az intézkedését, hogy valamely környéken egy más meglévő szövetkezettel azonos tárgyú szövetkezet csak a Nemzeti Szövetkezeti Intézet jóváhagyása mellett létesíthet. Hatályon kívül helyezett az az intézkedés is, hogy szövetkezeti ügyekben a fellebbezés határideje általánosan 15 nap. Ennek következtében a szövetkezetekkel kapcsolatos ügyekben is az egyes törvényekben meghatározott jogorvoslati határidő nyer alkalmazást.

A sepsiszentgyörgyi női szabók a kontárok ellen

A sepsiszentgyörgyi női szabók vasárnap összejövetelt tartottak az Iparos Otthon helyiségében. A megbeszélések tárgyát a céh- és a kontárkérdések képezték. A nagyszámban megjelent iparosok szájából súlyos panaszok hangzottak el a városban elszaporodott kontárok ellen. Megállapították, hogy ha a kontárkérdést a legelőbb időben belül nem sikerül elintézni, mindnyájukat a teljes tönkremenés veszélye fenyegeti. Eppen ezért Kuthyné-Rausch Olga alelnökönő javaslatára a közgyűlés határozatilag kimondotta, hogy az illetékes munkaügyi hatóságoknál erőlyes lépéseket tesz majd a kontárok letörésére. A munkakamara útján a legszigorúbb ellenőrzés bevezetését fogják szorgalmazni. Tűrheterlen állapot ugyanis az, — mondották a női szabók —, hogy mialatt az engedéllyel és iparral bírók súlyos adókat fizetnek, azalatt a kontárok szerezzék meg az összes megrendeléseket.

MEGVALTOZTATJA CÉGÉT A NAGYVÁRADI MOSKOVITS IPARTELEPEK RT.

A Moskovits Ipartelepek Rt. rendkívüli közgyűlést tart, amelyen megváltoztatják a vállalat címét. A részvénytársaság új neve: Vegyi és Élelmiszeripari Rt. lesz.

Leánytanonciskolát állítanak fel Nagybanán

A város vezetősége elhatározta, hogy a fű tanonciskola mellett leány-tanonciskolát is felállít. Eddig ugyanis a leányok számára nem volt tanonciskola Nagybanán. Az intézmény felállítását már nem lehet tovább halogatni, mivel a leánytanoncok száma az utóbbi hónapokban kilencvenre emelkedett.

A CÉGFIÓKOKNAK UGYANOLYAN MŰKÖDÉSI ENGEDÉLYEKRE VAN SZÜKSÉGÜK, MINT A KÖZPONTOKNAK.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara választmánya legutóbbi ülésén foglalkozott a cégbejegyzések új rendszerével. Megállapították, hogy ezzel kapcsolatosan gyakori visszaélések észlelhetők. Azok a cégek ugyanis, amelyek a kamaránál nem tudták elérni bejegyzetésüket, az ország más kamaráihoz fordultak bejegyzésük érdekében, utóbb pedig fiókot létesítettek Temesvárott, illetve a temesvári kereskedelmi kamara területén. A hasonló visszaélések elkerülése érdekében a kamara választmánya úgy döntött, hogy a cégfiókoknak ugyanolyan működési engedélyre van szükségük a jövőben Temesvárott, mint a cégközpontoknak. A rendelkezés a gyakorlatban azt jelenti, hogy a cégfiókok részére épüly szükséges a kamara véleményező bizottságának előzetes jóváhagyása, mint a főközpont számára.

Jogesetek a kisipar köréből

A nyolcórás munkaidőt közös megegyezés esetén sem mellőzhetik a szerződő felek, mert ez közjogi szabály, amit mellőzni nem lehet

Az aradi törvényszék I. tagozatának 1643/1937. szám alatt hozott elvi jelentőségű határozata

A munkabíróság helyt adott a munkás azíránti keresetének, amellyel a túlórák megítélését kérte. Az ítélet ellen a munkaadó a munkaidő tartamáról szóló törvény 34. szakasza és a munkaszerződésekről szóló törvény 45. szakaszának megsértése, valamint a munkaidő tartamáról szóló törvény 42. szakaszának helytelen alkalmazása címén felülvizsgálattal élt. Azt sérelmezte, hogy a munkabíróság mulasztást követett el, amikor a felajánlott bizonyítást nem rendelte el.

A törvényszék elutasította a felülvizsgálati kérelmet és helybenhagyta a munkabíróság ítéletét.

A törvényszék ítéletében a következő megállapításokat eszközölte:

A munkaidő tartamáról szóló törvény 34. szakasza szerint a heti munkaórák száma 48, tehát napi 8 óra. Ennek az időnek túlhágása csakis a törvény 40. 41. és 42. szakaszaiban megjelölt esetekben lehetséges és megengedett. Így a 8 órai munkaidő, mint közjogi szabály, a felek akaratától meg nem hosszabbítható és szerződéses alku tárgyát nem képezheti.

A munkabíróság tehát helyesen állapította meg a nyolc órán túl dolgozott idő után a túlórákat. Az a megállapítás, hogy felperes maga kötelezte magát naponta nyolc óránál többet dolgozni a kikötött összegért, jogilag a törvény rendelkezései folytán nem érvényes. Amikor az alperes arra hivatkozott, hogy felperes napi 10-12 órát kellett dolgozzon a kikötött díjért — és ezt bizonyította —, olyan tényre kért bizonyítást, ami a törvény rendelkezéseivel ellentétben volt.

Helyesen utasította el tehát a munkabíróság a bizonyítási kérelmet. Tekintettel arra, hogy a túlórákat igazolták, így helyesen ítélt meg a 25 százalékos emelést is a túlórák után.

Ennek alapján a felülvizsgálati kérelmet, mint alaptalant, el kellett utasítani.

A betegsegélyzőtörvény nem írja elő, hogy aki tagnak lép be, annak egészségesnek kell lennie. A központi fellebbezési bizottság 3204/1937. szám alatt hozott elvi határozata.

E. T. alkalmazásban volt a Cartea Românească könyvkiadó cégnél. Később elbocsátották, miután a cégnek csak a szezonmunkára volt szükséges az alkalmazott. 1937. januárjában, a kilépés napján, megbetegedett és ettől a naptól kezdve táppénzt kért. A pénztár a központi pénztári orvost bízta meg az eset kivizsgálásával. Az orvos megállapította, hogy mindkét tüdőcsúcs meg van támadva, de, tekintettel a rövid időre, amíg a biztosított tag volt, véleménye szerint nem jár a tagnak táppénz. Az adott orvosi jelentés alapján elutasította a kérelmet a pénztár, mert a biztosított, amikor tagként belépett, már beteg volt.

Ez ellen a kérelmező ellentmondással élt az ítélező bizottsághoz és ez helyt adott az ellentmondásnak. A határozat ellen felülvizsgálattal élt a pénztár és a következőkre hivatkozott:

A törvény 6. 7. és 11. szakasza alapján, ha a biztosított beteg, nem lehet a táppénzt folyósítani. Azt pedig, hogy a biztosított beteg volt, kétségször vonni nem lehet, miután az utólag megállapított. Betegsége természete olyan volt, hogy az már a szolgálatba lépésekor létezett. A fellebbezési bizottság elutasította a felülvizsgálati kérelmet, mert a törvény 11. szakaszának 1. bekezdése szerint, a biztosított jogosult a táppénzre a betegség nyolcadik napján, ha nem képes dolgozni. A törvény 117. szakaszának 1. bekezdése értelmében a tag a belépés napjától jo-

Kitünően sikerült a jubileumi aradi Iparos-bál

Tíz esztendővel ezelőtt létesült az aradi iparosok szép, tágas Otthona, amelyet az aradi iparostársadalom áldozatkészsége és az aradi iparosok vezére, Reinhart Gyula, a „mesterek mestere”, lelkes munkája hozott létre. Az Iparos Otthon létesülésének 10 esztendő évfordulóját fényes keretek között ünnepelte meg Aradváros iparostársadalma. Az Otthon nagytermében már este kilenc óra tájban nagyszámú közönség gyűlt össze. A körültekintő gondosságu rendezőség ez alkalommal is a legremekőbb hideg falatozóról, meleg ételekről és kitűnő fajborokról gondoskodott.

Az iparos bál rendezőbizottságában, — a mely már hetekkel előtte munkálkodott a jubileumi mulatság érdekében, — az aradi iparostársadalom vezetői lelkesen vettek részt: Főrendező: Reinhart Gyula és Bakács Miksa. Rendezőbizottság: Braun Samu, Baranyi Ferenc, Baricz Máté, Barthel János, Bezsula György, Beke János, Engelhardt Ferenc, Fock Gábor, Fock László, Hilyer Mihály, Halmos Gyula, Ilvés István, Jacobi Gyula, Kőszeghy Emil, Kún József, Krivus János, Kreis Sándor, Martics János, Matekovics László, Mihály László, Nagy Károly, Sztojka Kálmán, Schilling Géza, Tatu La-

zar, Vandracsak Ignác, Vazár János, Zombory Gyula és Zeich András.

Hölgybizottság: A falatozóban: Reinhart Gyuláné, Glück Józsefné, Sztojka Kálmánné, Orbán Istvánné munkálkodtak a bál siker érdekében.

A cukrászda rokonszenves személyzete: Kőszeghy Emilné, Baricz Máténé, Vazár Jánosné, Lázár Irénke, Orbán Ilke volt.

Feketekávé: Zombory Gyuláné, Schilling Gézané, Zeich Andrásné.

A tombola-sátorban: Martini Jánosné, Lórencz Vilma, Bezsula Györgyné, Jacobi Gyuláné, Gégner Sándorné, valamint Csatlós Ilona, Hajós Margit, Héző Margit, Nagy Magda, Hesz Gizella, Vazár Irén, Steinberger Magda, Polgár Böszai vállalták a „szerencsehozók” szerepét...

Az aradi iparostársadalom bálja, — mint minden esztendőben — most is hangulatos, szórakoztató volt. Kellemes meglepetés volt a gazdag tombola babakiállítása, — itt kevés szerencsével is értékes tárgyakat nyerhettek a játékosok. A hangulat még a késő hajnali órákban is állandóan emelkedő volt, — a tánc csak pirkadkor ért véget...

Különös bonyodalmak a szatmári céhszervezkedés körül

A céhtörvény eredetileg 1938. december tizenegyedikéig szabott határidőt arra, hogy a régi szindikátusok vagy szervezetek előírt új formák szerint alakuljanak át. Később — az egyes vidékeken felmerült szervezeti ellentétek és elhúzódo egyesületi tárgyalások miatt — ezt a határidőt a munkügyi minisztérium 1939. január 15-ig meghosszabbította, hogy ezzel módot adjon minden ellentét elsimítására és egységes céhek megalakítására. Szatmáron nem mutatkoztak ilyen ellentétek és ennek folytán még az első határidő lejártá, tehát december 1. előtt, Bretter Tibornak, a magántisztviselő szindikátus és a szaktanács elnökének vezetése mellett megalakultak az összes magántisztviselői, kisiparos és munkáscéhek. A céhek vezetőségében — a régi szervezetek mintájára — arányos helyet kaptak az összes nemzetiségek.

Miután a törvényes formáknak eleget tettek, a régi szindikátusok keretében megalakult szatmári céhvezetőségek várták, hogy rövidesen megkapják a jogi személyiséget.

Ez azonban mindezekig nem történt meg. Időközben a törvényszabta január 15-i határidő lejártá után, a szatmári könyvelői kamara égisze alatt megjelent egy hirdetés, amely céh-alakulásra szólította fel a magántisztviselőket — bár ezek a régi szindikátus keretén belül Bretter Tibor elnökle mellett egyizben már megalakultak. Az újabb felhívást a Banca Românească Petrescu nevű főtisztviselője adta ki, hangsúlyozva, hogy a könyvelői kamara nemzeti alapon, a kisebbségek mellőzésével kívánja a céhet megalakítani. A már megalakult magántisztviselők ez ellen tiltakozásukat jelentették be a központnál, hangsúlyozva, hogy az ellentétes szervezet akciója törvénytelen, miután a céhhé alakulás határideje már amúgy is lejárt. A központ útján az ügy a könyvelői kamara legfelsőbb tanácsa elé került. A bucarestii könyvelői kamara legfelsőbb tanácsa elítélte a Petrescu által indított egyéni akciót, amely a magántisztviselők szétforgácsolódásához vezetne és elutasította őket.

Ezek után újabb felszólítás jelent meg a szatmári lapokban. Ez most már a munkakamara nevében szólította fel tömörülésre a munkásokat, kisiparosokat és tisztviselőket. Ezek szerint a céhalakítások egyedüli szatmári megbízottja

Iancu Simionescu, a szatmári munkakamara kirendeltség elnöke. Bár a törvényes határidő már lejárt és a tömegek hozzájárulásával már megalakultak Szatmáron a céhek, Iancu Simionescu mérnök akciójának visszhangja támadt, amennyiben egyes céhek óvatosságból a munkakamara égisze alatt újból megalakultak — most már szigorúan nemzeti alapon.

Az előzőleg megalakult céhek nevében Bretter Tibor tiltakozott a munkakamara akciója ellen tiltakozott a munkakamara akciója ellen és tiltakozását emlékiratban juttatta el mind Coman Simion ezredes megyefőnökhöz, mind a munkügyi miniszterhez. A tiltakozásban kifejtik, hogy a munkakamara szerepe a szatmári helyzetben az lett volna, hogy a felmerült ellentéteket elsimítsa, nem pedig az, hogy újabb ellentéteket szítson. Nem helytálló — mondja az emlékirat — a céhek nemzeti alapon való megalakítása sem, miután a törvény előírja, hogy a céhekben a kisebbségeknek is helyet kell adni. De eltekintve ettől, a munkakamara kezdeményezése a céhhé alakulásra adott törvényes határidő lejártá után vette kezdetét és a tömegek hozzájárulása nélkül történt. Erre példa az, hogy a szindikátusok keretében megalakult céhek az előírt 10 százalékos taglétszám helyett, sokkal nagyobb támogatás mellett alakultak meg. Így a magántisztviselők 600 taggal, tehát 80 százalékkal, a vasasok 300 taggal, tehát 60 százalékkal, a textílesek 200 taggal, 50 százalékkal, a nyomdászok 50 taggal, 100 százalékkal, a pincérek 60 taggal, 100 százalékkal, a borbélyok 45 taggal, 80 százalékkal léptek a céhekbe.

Ezek után az emlékirat kéri, hogy miután Iancu Simionescu mérnök akciója sikere érdekében a már megalakult céhek vezetőségében résztvevő gyári munkásokat elbocsátotta állásából, ezeket a munkásokat — miniegy tized — azonnal vegyék vissza, valamint akadályozzák meg a további, kilátásba helyezett elbocsátásokat.

Az emlékirat és tiltakozás már elment úgy a prefektushoz, mint a minisztériumba, választ azonban mindezekig nem érkezett; és így intézkedés nem történt. A helyzet tehát az, hogy az országban egyedülállóan, Szatmáron két-két céh működik. Az egyik a régi szindikátusok keretén belül, a másik nemzeti alapon, a törvényes határidő letelte után és a munkakamara égisze alatt. A jogiszemélyiséget azonban egyelőre egyik sem kapta meg.

gosult a tagságból származó jogokra. A törvény szerint a betegpénz jár, ha az alkalmazott, a pénztári tag nem munkaképes. Ha tehát beteg is lett volna, de munkaképes volt a belépés idején, akkor is jogosult a tag a táppénzre és így,

miután a munkaképtelenség a szolgálat ideje alatt állott elő, helyt kell adni az ellentmondásnak és a felülvizsgálati kérelmet alaptalannak kellett minősíteni.

Közl: Kék Sándor dr.

Magyar Gazdasági Tanács

Írta: gróf Bethlen László

A megoldatlan gazdasági problémák miatt forr az egész világ. Világreszkek, országok, népek szenvednek ennek következményei alatt és ezek között a mi erdélyi magyar kisebbségünk is.

Nem tudhatjuk, hogy a világfeszültség mikor és milyen módon és eszközökkel lesz enyhíthető, de egy bizonyos: a mi saját gazdasági kérdéseinket alaposan ismerve, meg lehet és meg kell találnunk azt az utat, amely kisebbségünk gazdasági helyzetének javulása felé vezet.

Egészséges politikai és kulturális tevékenységet csak egészséges gazdasági alapra támaszkodva lehet kifejtetni. Ha ez nincs meg, ha céltudatos és harmóniára törekvő közös munka helyett öletszerű, szervezetlen, széteső és rendszertelen a gazdasági élet, úgy a megfelelő komoly háttér hiányában, természetesen veszít súlyából magyar kisebbségünk, minden más életmegnyilvánulásában is.

Ma, az új román állameszme különös fontosságot juttat a gazdasági kérdéseknek és ugyanakkor hozzájárul a magyar kisebbségnek népközségi formában való jelentkezéséhez. Az állam belső berendezkedésében az egyes foglalkozási rétegek döntő befolyáshoz jutnak, úgy többségi viszonylatban, mint romániai magyarságunk keretein belül is. Ebből következik, hogy kisebbségünk megszervezésének, annak gazdasági rétegződéséből kell kiindulnia és ezen kell felépülnie.

Mindenekelőtt meg kell ismernünk azonban a kérdés egész anyagát és akkor, amidőn kisebbségünk szakmai alapon való megszervezéséről van szó, a mezőgazda, munkás, kisiparos, kereskedő, szabadfoglalkozású, közalkalmazott, vagy magántisztviselő helyzete teljes érdeklődést és munkásságot követel részünkről.

Az eredményes gazdasági tevékenység kifejtéséhez szükség van a népközségen belül a fentiek szerint széttagolódó munkaterületet összefogó és összeegyeztető szervre. Ez a szerv pedig, amely hivatva van kifejezésre juttatni gazdasági téren a közösséget, nem lehet más, mint a már annyiszor tárgyalt, javasolt, de soha meg nem valósított Magyar Gazdasági Tanács, amelyben képviselve legyen a bankszakmától a szövetkezeteken és mezőgazdasági szervezeteken keresztül a kisipari és kereskedelmi alakulatokig minden magyar gazdasági jellegű intézmény és amely Tanácsnak távol kell tartania magát minden politikai jellegű megmozdulástól.

A cél tehát adva lévén, kérdés, hogyan valósíthatjuk azt meg?

Mindenekelőtt tisztában kell lennünk azzal, hogy a munkára nem elegendő az a kisszámú gárda, amely eddig is foglalkozott kisebbségünk gazdasági kérdéseivel, hanem szükség van minden jószándéku közreműködésre az ankétunkhoz csatlakozók részéről.

Mellőzhetetlen továbbá jelenlegi helyzetünk pontos ismerete, mintegy felvételezése gazdasági ágazatok szerint, mert enélkül úgy az igények kielégítése, mint a hiányok megállapítása és pótlása lehetetlen.

Néhány példát említve, megvitatandók az ankét során: a falu általános szövetkezeti problémái, a termény és állat, valamint állati termékek értékesítésének kérdése, a hitelezés megoldása a konverzió után, háziipar, stb., stb. A város, mint a falu vásárlója, városi hitel és fogyasztási szövetkezetek, a kisipar helyzete, szervezetei, tanonckérdés. A kiskereskedelem problémái, a munkavállalás szabadsága, szabad érdekképviselői szervezetek, stb., stb.

Ha ez a gazdasági számottevő és számotadás megtörtént, akkor majd beszélhetünk összefüggésekről, amelyek a falut és várost a kölcsönös érdekek és egymásrataltság ezer szálával kötik egybe s amelyek helyes eligazításával egyszer majd kialakulhat a magyar népközségek gazdasági téren mutatkozó egysége is.

Szóhoz kell juttatnunk a falut és a várost egyaránt, még pedig azzal a foglalkozásbeli tagozódással, amelyet az új államrend szervezeti törvényei előírnak. Mondja meg a magyar gazda éppen úgy, mint a városban lakó iparos és értelmiségi foglalkozású, miképpen látja járhatónak azt az utat, amelyen most le kell indulnunk.

Jelentős módosítást hozott az új társadalom biztosító törvény

Minden alkalmazott, akinek fizetése nem haladja meg a 8000 leit, biztosítási kötelezettség alá esik. — Platos igazgató a fontos módosításokról

Az új társadalombiztosító törvény több jelentős módosítást hozott, amely lényegében eltér a régi rendszertől. Erre annál is inkább nagy szükség volt, mert az 1935. évi törvény hiányos volt és nem felelt meg a fejlődés újabb követelményeknek. Az új törvény megalkotói tekintetbe vették azt a körülményt is, hogy 1933-tól 1938-ig Románia ipara jelentős haladást mutat fel és számos új ipari üzem látott napvilágot. Románia gazdasági életében új ritmus kelt életre, amely parancsolólag előírta egy jobb és tökéletesebb, mindent magában foglaló törvény életrehívását. Az új társadalombiztosító törvény nem hagyta figyelmen kívül a munkaadókat és alkalmazottakat közletről érintő kérdéseket sem. Minden vállalatnak elsőrendű érdeke, hogy a törvényt s főleg ennek módosított cikkelyeit alaposan megismerje és tanulmányozza. Eppen ezért egyenesen Platos Ioanhoz, az aradi társadalom biztosító pénztár igazgatójához fordultunk, aki, tekintve a kérdés nagy horderejét, szívesen állott rendelkezésünkre és értékes magyarázatával sokaknak felvilágosításul szolgált. Ugyanakkor áttanulmányoztuk a törvényt is s így Platos igazgató felvilágosításait és a törvénysszöveget egybevetve, igyekeztünk tisztáztatni a törvény életbeléptetett módosításokat illetően.

A módosított törvényt főbb vonásaiban a következőkben ismertetjük:

A BIZTOSÍTÁSI RENDSZER KITERJESZTÉSE

A törvény mindenekelőtt kiterjesztette a biztosítási rendszert és pedig olyképpen, hogy újabb fizetési csoportokat sorolt be a biztosításba, valamint növelte a biztosítás alá eső fizetések összegét. A régi törvény nem írta elő a kötelező biztosítást a következő alkalmazottak csoportjára: szabad foglalkozást űző fizetett alkalmazottak, jöri személyiségek azon biztosítottjai, akiknek működése nem anyagi célzatu és általában mindazon ipari és kereskedelmi alkalmazottak, akiknek fizetése nem haladja meg a 8000 leit.

Az új törvény értelmében ezeket az alkalmazottakat kötelezőleg be kell biztosítani.

Ugyancsak kötelezőleg előírja az új törvény az egyes ipari vállalatok kötelekében, gazdasági géneknél dolgozó munkások biztosítását is. Erre azért volt szükség, hogy az esetleges balesetek alkalmával a fizetési alkalmazo'tak be legyenek biztosítva. Lehetőséget nyújt a törvény

a kisgazdák biztosítására is.

Összegezve a módosítást, a jövőben be kell biztosítani mindazon alkalmazottakat, akiknek fizetése nem haladja meg a havi 8000 leit. A régi törvény 6000 leit írt elő.

A BIZTOSÍTOTTAK JOGAINAK KITERJESZTÉSE

Lényeges pontját képezi az új törvénynek a biztosított alkalmazottak jogainak növelése és kiterjesztése. Ennek értelmében

a beteg alkalmazott a táppénzt már betegségének negyedik napjától megkapja

az eddigi nyolcadik nap helyett. A törvény előkészítői és megalkotói ezáltal számoltak azzal, hogy a táppénz folyósításának csökkentett hátrideje a társadalombiztosító pénztárnak jelentős anyagi megterhelést jelent, ugyanakkor pedig könnyítést a munkaadók részére. Szülés esetén a női alkalmazott az újszülött számára természetben megfelelő

gyermekruhát kap.

Az eddigi négy hét helyett a beteget nyolc hétig részesítik orvosi kezelésben, anélkül, hogy ezért hozzájárulást fizetne.

A rokkantsági nyugdíjak rendszerét is igazságosabb alapokra fektették, amennyiben meghagyták az eddigi havi 400 leies nyugdíjat, ehhez azonban újabban hetenként a különböző osztályoknak megfelelően növekvő összeget is sorolnak. Például a VIII.-ik osztályba tartozók nyugdíjalapjához hetenként az eddigi 2 lei helyett 14 leit adnak hozzá. A biztosított alkalmazottak saját érdekükben cselekszenek, ha a jövőben pontosan befizetik a hozzájárulási összeget és a lehetőséghez mérten igyekeznek felsőbb osztályokba jutni.

A nyugdíj-korhatár leszállítása érdekében is jelentős módosítások történtek.

A munkából kiöregedett férfiak nyugdíjkorhatárát 60 évben, a nők nyugdíjkorhatárát 57 és a bányákban, öntödékben, olvasztókemencékben dolgozók korhatárát 55 évben állapították meg.

A BIZTOSÍTÁSI ILLETEKEK LEVONASA

A társadalombiztosító intézet legfőbb jövedelmét a hozzájárulásokból befolyó összeg képezi, amelyhez

az állam változatlanul 80 millió lejjel járul hozzá.

Az eddigi 6 százalékos hozzájárulást 8 százalékra emelték fel. Azon vállalatok, amelyek ötnél kevesebb alkalmazottal dolgoznak, továbbra is a szokásos bélyegekkkel röjják le a megállapított illetekeket, azok pedig, amelyek ötnél több fizetett alkalmazottat foglalkoztatnak, a fizetési jegyzék (lista de plata) alapján fizetik be az illetekeket. Egyetlen vállalat sem alkalmazhat mindaddig munkást, amíg az illető munkavállaló nem mutatja be a biztosítási könyvecskét. Abban az esetben, ha az illető még nem volt alkalmazásban, úgy munkabálapése alkalmával köteles biztosítási könyvecskét kiállítani. Ennek hiányában a munkaadók senkit sem alkalmazhatnak.

E héten kezdi meg munkáját a céhek helyzetét felülvizsgáló bizottság

A munkaügyi minisztériumban e héten kezdi meg munkáját az a bizottság, amelynek feladata a céhek helyzetének felülvizsgálása. A megalakult céhek jegyzékének és az alakulás formai körülményeinek jóváhagyása után hagyják csak jóvá hivatalosan is a céhek alapszabályait és adják ki a működési engedélyt.

Kik viselhetik az almérnöki, vagy művezetői címet?

A Monitorul Oficial 1939 január 27-én kelt 22. számában, a mérnöki kollégiumról szóló törvényhez hasonló új törvény jelent meg, mely szerint az almérnöki, vagy művezetői hivatást csak ezen testület tagjai gyakorolhatják. A magánvállalatok alkalmazásában levő valamennyi almérnök és művezető köteles ennélfogva, 1939 március 31-ig a testületbe való felvételét kérni, az erre jogosító és eredetiben bemutatandó okmányai alapján. Azok, akik hivatásukat gyakorolnák, anélkül, hogy a testület tagjai lennének, büntetés alá esnek, és pedig első ízben

2 hónaptól 6 hónapig terjedhető bírsággal. Visszatérés esetén pedig a fogházbüntetés 3 hónaptól 1 évig terjedhet.

A testület két főosztályból áll: a) almérnökökből és b) művezetőkből (conductor).

Az almérnököknek 3 szakosztályuk van: a) építészeti; b) mechanikai és villamossági és c) bányászati és fémipari szakosztály.

A művezetőknek 5 szakosztályuk van: a) mechanikai és villamossági; b) bányászati és fémipari; c) erdőészeti; d) földművelési és e) építészeti szakosztály.

Meghalt Schneidhoffer

Szászrégen város iparosságát a múlt hó végén súlyos csapás érte. Január 24-én temették el érthetően nagy részvét mellett Schneidhoffer Károly műasztalos-mestert.

Schneidhoffer Károlyt 58 éves korában érte a halál. Mintaképe volt a világlátott, képzett iparosnak, aki valósággal művésze volt a széleskörű képzettséget igénylő szakmának. Schneidhoffer Károly akármelyik világvárosban is kitűnően megállta volna a helyét. Hírneve, szaktudása és egyéni értékei révén messze túlerjedt városa határán. Nagy műveltsége, nyelvtudása és széles látóköre mindenki által becsült vezető egyéniségévé emelte a környék iparosságának. Schneidhoffer Károlyt, az önértékes és fájához híű német iparost tisztelték, becsülték és értékelték román és magyar iparostársai is. Elsősorban jóindulatú ember volt ugyanis, aki minden ténykedésében felül tudott emelkedni kicsinyes faji, felekezeti és politikai szempontokon.

Nemes emlékét híven őrzik meg német iparos testvéreinek kívül Marosmegye és Erdély román és magyar iparosai is. Igaz részvéttel van emlékezete iránt lapunk szerkesztősége is, mert Schneidhoffer Károly már akkor felfedezte a mi hasznos munkálkodásunk értékét, amikor Erdély és a Bánság területén azt igen kevesen méltányolták és nagy tekintélyével, lebilincselő kedvességével igen sokat használt a szakajság terjesztése révén is az iparos érdekeknek. V. I.

Másfélmilliárd lejfel növelte kihelyezési állományát az Ipari Hitelintézet az elmúlt évben

A hazai ipar hitelállására alakult meg 1924-ben a Societatea Natională de Credit Industrial, amely közép- és hosszulejáratú hitelek nyújtó iparvállalatoknak. A Credit Industrial másfél évtizedes működése alatt több ízben foglalkoztunk az intézet hitelpolitikájával. Bemutattunk arra, hogy az intézet sok tekintetben reorganizálásra szorul, hogy ténylegesen az ipar hitelszerve lehessen. Meg kell állapítanunk, hogy a gazdasági válságot követő években a Credit Industrial fokozott mértékben fejtett ki hitelfolyósítási tevékenységet és különösen az 1938. évben tekintélyes új hitelek folyósításával állott az ipari termelés rendelkezésére.

A Credit Industrial másfélévtizedes fennállása alatt évről-évre az alábbi statisztika szerint bocsátott új hitelek az ipar rendelkezésére:

Év	Új hitel ezer leikben
1924.	1.791.600
1925.	712.503
1926.	539.260
1927.	333.770
1928.	608.845
1929.	142.400
1930.	21.800
1931.	78.650
1932.	21.750
1933.	241.910
1934.	648.378
1935.	561.445
1936.	607.550
1937.	608.100
1938.	1.498.947

Amint a fenti adatokból is megállapítható, a gazdasági válságévek után nagymértékben fokozta hitelfolyósítási tevékenységét az intézet, amely az utóbbi években főképp a hadfelszerelési ipar hiteligényeit elégítette ki, de más iparvállalatoknak is folyósított nagyobb kölcsönöket.

Az intézet intenzívebb hitelfolyósítás tevékenységét lehetővé tette, hogy a Banca Natională fokozott mértékben állott az intézet rendelkezésére. A Jegybanknál reeszkomptált váltók összege az utolsó három esztendőben a következő volt:

	Reeszkompt ezer leikben
1936.	2.246.459
1937.	2.035.310
1938.	4.049.642

A Banca Natională tehát az 1938. évben a Credit Industrial reeszkomptja 2 milliárd lejfel növekedett, vagyis megkétszereződött. Ennek az új reeszkomptnak 75 százalékát újabb hitelek folyósítására használta fel a Credit Industrial, míg egy részét diszponibilis, amint az intézet most megjelent 1938. évi mérlege mutatja, amely szerint a diszponibilis tőkék 112.9 millióról 168.2 millió leire emelkedtek.

A kimutatott tiszta nyereség az 500 millió lei részvényőkre és 218 millió 307.263 lei tartalékok mellett 7 százalékos rentabilitásnak felel meg a múlt évi 6.4 százalékkal szemben.

A meglevő iparvállalatokat nem költöztetik ki Temesvár belvárosából

Ismertetes, hogy Temesvári ipari és kereskedelmi életében érthető izgalmat keltett a városi főorvosi hivatalnak a kereskedelmi kamarához intézett átirata, amelynek értelmében az ipari vállalatok egészségügyi okból kötelesek a lakott városrészekben túlértékelt területre költözni. A rendelet ilyen értelemben való keresztülvitele ugyanis úgyszólván lehetetlennek látszott, miután a sokmilliósi investícióval létesített vállalatok kitelepítése hatalmas anyagi megterhelést jelentett volna a szobanforgó vállalatoknak, másrészt alkalmas területek sem igen állottak rendelkezésre.

A kereskedelmi és iparkamara, mint arról beszámoltunk, állást foglalt a javaslattal szemben és annak a nézetének adott kifejezést, hogy a szobanforgó kötelezettséget csupán a létesítendő, új vállalatokra vonatkoztassák. A kamara állásfoglalása eredménnyel járt, amennyiben értesülésünk szerint

a meglevő iparvállalatok kitelepítésének tervét elvetették. Ennek megfelelően a főorvosi hivatal olyan értelemben értelmezte újolag a kamarát, hogy az egészségügyi vezérfelügyelőség 11.110-1938 számú rendelete értelmében mindazok a vállalatok, amelyek 5 lóerőnél nagyobb energiával, vagy húsznál több munkással dolgoznak, egészségtelen iparnak minősítendő, amennyiben a város belső részein működnek. Ennek megfelelően hasonló iparvállalatokat a jövőben kizárólag a város külső részén, a lakóházakon és uccahálózaton kívül lehet létesíteni. A kamara tehát a város belső területén a jövőben egyetlen hasonló iparvállalatnak sem ad működési engedélyt.

Kibővítésük, vagy tulajdonosváltásuk esetén is e vállalatokat kötelesek a tilos, belső zónából kitelepíteni.

Az új munkásszerződési törvény végrehajtási utasítása megállapítja a jogos felmondás visszautasíthatóságának eseteit

A munkásszerződési törvény legutóbbi módosítása 1938. november 21-én történt és ezzel fontos változások léptek életbe a felmondás tekintetében. A törvény végrehajtási utasítása a Monitorul Oficialban már megjelent és az kibővíti és megmagyarázza a november 21-iki törvényrendelet intézkedéseit.

A végrehajtási utasítás szerint az egyéni munkásszerződés, amely határozatlan időre kötött, bármelyik fél által felmondható, azonban a felmondó fél tartozik a másikkal a jogviszony megszűntének időpontját közölni. Ehhez azt fűzi, hogy a felmondó levélben fel kell tüntetni azt a napot, amelyen megszűnik a jogviszony. Ilyen meghatározás „törvényes időre felmondunk” nem felel meg a törvény előírásának. A felmondás írásban és szóban történhetik. A felmondás a fizikai munkásoknál 15 nappal előbb történik, mint a jogviszony megszüntetésének napja. (A szellemi munkásoknál az idő szerinti fokozatos tábla szerint). De a fizikai munkásoknál is módosítás történt, mert ha a munkás 10 évet szolgál egy helyen, a felmondási idő 30 nap. Mit értünk szolgálati idő alatt? E tekintetben a módosító törvény és már előbb a joggyakorlat is tagította a fogalom körét. Rövidebb időmegszakítás dacára a munkaviszony folytonosnak tekinthető. Ha az alkalmazottat például 2 hónapra elbocsátják a vállalat átszervezése, takarítás, leltárkészítés, munkacsökkenés miatt, akkor az újabban leszállított idő hozzászámítódik a megszakított jogviszony időtartamához. Ez az intézkedés azért történt, mert a tapasztalat azt mu-

tatta, hogy egyes vállalatok csak azért küldik el alkalmazottaikat, hogy ne érhék el azt a szolgálati időt, amely által már szabadságra volna igényük. A törvény legkényesebb utasítása volt az, amely elrendeli, hogy a felmondást indokolni kell. A törvény még annál is tovább megy, amikor megköveteli, hogy az indoklásnak valódinak kell lenni. A valótlán indoklással ellátott felmondás a törvény szerint a „joggal való visszavonás”. Az alkalmazott, aki indokolatlan, vagy valótlán indoklású felmondást kap, perli a munkaadót a felmondási időre járó összeg iránt, de őt terheli a bizonyítás arra nézve, hogy a felmondás indoka nem volt valódi. Ezt a most kiadott végrehajtási utasítás kifejezetten elrendeli. A végrehajtási utasítás elejét veszi az esetleges jogvitáknak, amikor kiemeli, hogy milyen esetben valódi a felmondás, vagyis, amikor az alkalmazottnak fel lehet mondani: 1. az alkalmazott állásának megszüntetése, 2. a vállalat átszervezése, 3. más vállallattal való egyesülés, 4. a vállalkozó közös vállalatának átcsoportosítása, 5. ugyanazon vállalkozó valamely üzemenek megszüntetése. „Ugyanazon vállalkozó” alatt kell érteni azt is, ha a vállalat egy másik vállalat részvénytöbbségének birtokában van. Az ilyen átszervezések esetén a vállalkozó összes vállaltainak személyzetét átcsoportosíthatja, az alkalmazottaknak új beosztást adhat, sőt elbocsáthat a beolvasztó vállalat alkalmazotti csoportjából és ezeket a beolvasztó vállalat tisztviselőivel pótolhatja.

Tíz százalékos osztalékot fizet ez évben is a Banca Națională

A Banca Natională igazgatósági jelentésével egyidejűleg közzétette az 1938. évi mérlegét is, amelyben ugyanolyan összegű tiszta nyereséget mutat ki, mint 1937-ben. A 93.387.094 lei tiszta nyereségből a február 19-én tartandó közgyűlésen az igazgatóság részvényenként bruttó 300 lei, azaz 10 százalék osztalék fizetésére tesz javaslatot, tehát a osztalék is ugyanolyan összegű lesz, mint az 1937. évben.

Ebből az osztalékból már 80 lei előleget fizetett a Jegybank a félelvi mérleg közzétételén. A Banca Natională múlt évi bruttó nyeresége 662.214.365 lei volt, 43 millió lejfel több, mint az 1937. évben. Az emelkedés a kereskedelmi váltótárca nagyarányú növekedése következtében állott elő, ugyanis a devizaüzlethől származó nyereség csökkent, a szabadforgalmi devizák bevezetése következtében.

Demkó Pál találmányának silyeres bemutatója a fővárosban

Demkó Pál nagyváradi feltaláló találmányáról a „Depal” rendszerű fűtőkészülékről, annak idején hosszabb cikkben számoltunk be lapunk hasábjain. Demkó találmányát Bucurestiben is bemutatta. A bemutatón résztvettek a főváros közeleti előkelőségei, valamint a sajtó képviselői is. A Bratianu-körúton levő Sanitás helyiségeit, ahol a bemutató volt, zsúfolásig megtöltötték az érdeklődők. Rövid elméleti ismertetés után Demkó Pál működésbe hozta a készüléket, amely hihetetlen rövid idő alatt kellemes meleget árasztott a helyiségben. A találmányra egyébként a legszámottevőbb gazdasági tényezők is felfigyeltek és már közvetlen a bemutató után komoly ajánlatokkal halmozták el a feltalálót. Mint értesültünk, az egyik Sidney nagy tőkecsoport hatalmas összeget ajánlott fel a találmány ausztráliai szabadalmáért. A tárgyalások még folynak.

Kolozsvári munkakamara felhívása a képzettségnélküli iparosokhoz

A kolozsvári munkakamara a szakmai képzettség nélkül a kézmű- és kisiparban és a gyári iparban alkalmazott munkások igazolványainak kibocsátására vonatkozólag az alábbi közleményt adta ki: A hivatalos lapban 1936 április 30-án a szakmai képzés és az egyes iparágak gyakorlására vonatkozólag megjelent törvény 180-ik szakaszában foglalt rendelkezések értelmében a következőket tesszük közzé: 1. A szakmai képzettség nélkül a kézmű-, kis- és nagyiparban alkalmazott munkások kötelesek folyó évi március hó 30-ig a helybeli munkakamarától, vagy a megyében levő fiókjaitól a törvény által előírt igazolványok beszerzésére. 2. E felből, az alábbi meghatározások szerint, 1939 február 15-től kezdődőleg kell előterjeszteniük kérvényeket: a) Kolozsmegye részére a kolozsvári munkakamaránál (Saguna-ucca 14. szám). b) Tordamegye részére a tordai munkakamarai kirendeltségnél. c) Szamosmegye részére a dési, d) Naszódmegye részére a besztercei, e) Máramarosmegye részére a máramaroszigeti, f) Máramarosmegye részére pedig a marosvásárhelyi munkakamarai kirendeltségeknél.

Kérvényeket a munkakamara és kirendeltségei által kibocsátott egységes nyomtatványformulán, 8 okmány és 1 lei repülőbéllyel ellátva kell előterjeszteni, a következő okmányok kíséretében: 1. Születési anyakönyvi kivonat, vagy személyazonossági bizonyítvány, 2. Állampolgársági bizonyítvány, 3. 20 lei betegsegélyzői illeték befizetését igazoló nyugta, 4. Két fénykép, 5. 27 lei okmány és 2 lei repülőbéllyel melegekkel.

A kérvények, vagy személyesen, vagy a munkaadó, illetve annak képviselője által nyújthatók be. Azok a munkaadók, akik több munkás számára igénylik az igazolványok kiállítását, a fenti kérvényen és kísérel iratain kívül még külön kimutatást is kell beadni az alkalmazásban álló személyzet egyes adatairól. Így születési helyét (helység, megye), és idejét (év, hó, nap) illetőleg. Mindazon munkaadók, akik a jövőben ilyen igazolványok nélkül, képzettség nélküli munkásokat tartanak, az 1939. évi 177-ik cikkelyének rendelkezése értelmében 1000-tól 10.000 lejig terjedhető büntetéssel büntetendők.

GYERMEK-SZAJ.

Az Janosi gyerek beteg lett. A doktor bácsi vizsgálja.

— No, fiaeskám, nyútsd csak ki a nyelvedet! Jobban nyútsd ki. Még jobban, ne sajnáld!

— Jobban nem lehet doktorbácsi kérem... Hátuloda van növe!

Az Ugir által megszabott ár csak irányar, amelytől el lehet térni

Érdekes devizakihágási ügyben hozott ítéletet a nagyváradi ítélőtábla. A per vádlottja Lévy József felsőbányai faszénkereskedő volt, aki a múlt évben két vagon faszénat adott el a budapesti Klinger és Társas cégnél. A szatmári vámhivatalnál bemutatta a kötlevelet is, amely szerint a szenet az érmihályfalvai határon átadva vagononként 440 pengős árban, tehát a két vagont 880 pengőért adta el, ami az akkori hivatalos árfolyamon átszámítva 23.205 leit tett ki. A vámon azonban úgy találta, hogy Lévy nem vallotta be a valódi értéket, mert az UGIR ár-megállapítása szerint egy vagon faszénnek 540 pengő az ára és ezért feljelentette Lévyt a szatmári törvényszéken devizakihágás miatt. A törvényszék előtt Lévy bemutatta az Ignis nagyváradi cég igazolasát, hogy ők ab határállomásra 11.500 leiert adnak el Magyarországra egy vagon faszénat. Ezenkívül kihallgatták Grecu Ioant, a szatmári Kereskedelmi Kamara titkárát, aki vallomásában kijelentette, hogy az UGIR által megszabott ár csak tájékoztató ár, amelytől ha valaki eltér, az nem jelenti, hogy devizakihágást követ el. A szatmári törvényszék Lévy Józsefet felmentette a vád alól. Az ítélet ellen a Nemzeti Bank fellebbezett és így került az ügy a nagyváradi tábla elé, amely elutasította a fellebbezést és helyben hagyta a törvényszék felmentő ítéletét. A tábla ítélete ellen felfolyamodásnak van helye.

Májustól kezdve a céghivatalok láttamozzák a kereskedelmi regisztereket

Május elsejétől kezdődőleg lép életbe a kereskedelmi regiszterek láttamoztatásának új rendszere, mely különböző újításokat hoz. Így kivonták a törvényszékek hatásköréből a kereskedelmi regiszterek láttamoztatását, mint ahogyan a gyári jegyek és a cégregiszterek kezelését is más hatáskörbe utalták. A kereskedelmi regiszterek láttamoztatása május elsejétől a kereskedelmi és iparkamarák mellett működő céghivatalok feladata és a különböző kamarák már meg is tették az előkészítő intézkedéseket erre nézve. Elkerültek elkerülése végett a kereskedelmi és iparkamarák szövetsége valószínűleg magára vállalja az egységesítés munkáját. Május elsejéig

a kereskedelmi regiszterek láttamoztatása még a régi rendszer szerint történik, tehát a kereskedelmi és ipari cégek, — akár egyéni, akár társas cégek, — kötelesek a jelenleg érvényben levő rendelkezések alapján a törvényszékeknek bemutatni regisztereiket az évi láttamoztatás végett. Fővárosi lapjelentések szerint ápr. elsején új kiegészítő utasítások jelennek meg, amelyeket az egyes kamarák bocsátanak ki és amelyekben fölvilágosítják az érdekelteket az új formakiosztásokról és az illetékekre vonatkozólag is. Különben az illetékeket végső jóváhagyás végett a nemzetgazdasági minisztériumhoz terjesztik fel.

A közigazgatási tábla döntése szerint

Ahol nem jár uccaseprő, nincs köztisztasági illeték

A kolozsvári közigazgatási tábla érdekes kolozsvári vonatkozású ügyet tárgyalt. Egyik a kolozsvári vonatkozású ügyet tárgyalt.

Sevan Gh. Gradiniilor ucca 6. szám alatti lakosra két évvel ezelőtt köztisztasági illeték címén 240 lei adót vetett ki a városi tanács. Sevan a köztisztasági illeték kivételét nem fellebbezte meg így a városi adóhivatal az összeg behajtása érdekében árverést tűzött ki ellene. Az árverés ellen beadványt intézett a város tanácsához, melyben előadta, hogy

a köztisztasági illeték kivételét jogtalan, mert a

Gradiniilor uccában, mióta az ucca áll, soha nem járt uccaseprő.

A városi tanács érdemi elintézése végett a beadványt az adófellebbezési bizottsághoz tette át. Az adófellebbezési bizottság azonban a illeték törlesztését megtagadta azal az indoklással, hogy az ügy nem a fellebbezési, hanem a kivételi bizottsághoz tartozik a neki nem áll hatáskörében az ügyben dönteni. E határozat ellen adott be közigazgatási keresetet Sevan Gheorghe és a közigazgatási tábla helyt adva fellebbezésének, a köztisztasági illeték kivételét megsemmisítette.

Hétezer cégtulajdonost szólít fel a kolozsvári iparkamara állampolgársági helyzetüknek igazolására

Március folyamán megkezdődik az ellenőrzés. — Egyhónapi időt kapnak a cégtulajdonosok az igazoló iratok beterjesztésére

Zorábban már közöltük, hogy a kereskedelmi és ipari cégek tulajdonosainak, az állampolgárságok felülvizsgálásáról szóló új törvény következtében előállott helyzet folytán, igazolniuk kell román állampolgári mivoltukat. Az erre vonatkozó ellenőrzés a legtöbb iparkamara területén már kezdetét is vette, még pedig oly formában, hogy a cégjegyző hivatalok mellé delegált bírák egyenként felszólítják a cégtulajdonosokat, hogy igazoló irataikat mutassák be.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara már hónapokkal ezelőtt megkezdte ennek az ellenőrzésnek az előkészítését. Az előmunkálatok nagyjában befejezést nyertek és így az ellenőrzési eljárás március folyamán kezdetét veszi.

A kolozsvári kamara vezetősége előreláthatólag még e hó végén azzal a felhívással fordul a kamara területén bejegyzett, mintegy hétezer céghez, hogy a cégtulajdonos, illetve társas cégnél a cégtulajdonosok születési bizonyítványait terjesszék be a kamara céghivatalához.

Ezeknek a születési bizonyítványoknak a

Chr. Penescu Kertsch az UGIR delegált elnöke

Victor Slavescu, az UGIR elnöke, hadfelszerelési miniszterre történt kinevezése következtében lemondott a nagyiparosok szövetségének elnöki tisztéről. Az új elnök megválasztásáig az UGIR központi választmánya Chr. Penescu-Kertsch mérnököt, az UGIR alelnökét bízta meg az elnöki teendők elvégzésével. Az új elnököt megválasztó közgyűlés összehívására még nem történt intézkedés.

SZATMARON LESZÁLLÍTOTTAK AZ EXPORT-VAGAS VAGÓHÍDI ILLETÉKET.

Szatmár városa — az export előmozdítása érdekében — leszállította az export-marhák és sertések vágóhídi illetékét. Mois Victor polgármesternek erre vonatkozó előterjesztését a királyi helytartóság jóváhagyta, amiről átiratban értesítette Szatmár városát.

birtokában a kamara megállapítja azoknak a névsorát, akik az állampolgárság felülvizsgálásáról szóló törvény hatálya alá esnek. Ezekről a cégtulajdonosoktól a végleges állampolgársági bizonyítvány bemutatását fogja követelni a kamara. Akik ennek a felszólításnak a megállapított időn belül nem tesznek eleget, azokat idegen állampolgárságúaknak minősítik. Mint idegen állampolgárokkal szemben pedig alkalmazni fogják azt a törvényes rendelkezést, mely szerint a külföldiek csak külön miniszteri engedély alapján foglalkozhatnak iparral és kereskedelemmel az ország területén.

Azokkal szemben, akiknek születési bizonyítványából megállapítást nyer, hogy nem esnek az állampolgársági revízió alá, a kamara nem fog állampolgársági bizonyítvány benyújtására vonatkozó igényt támasztani.

A születési bizonyítványok beterjesztésére adott határidő letelte után a kamara megállapítja, hogy mely bejegyzett cégek tulajdonosai nem tették eleget a felhívásnak. Ezekhez a cégtulajdonosokhoz a kamara kézbesítési elismervénnyel ellátott, névreszóló felhívásokat küld ki. Akik erre a felszólításra sem tesznek eleget kötelezettségüknek, a kamara olybá fogja tekinteni őket, hogy állampolgárságukat igazolni nem hajlandók és ennél fogva a cégjegyzékből törölné.

Azok a cégtulajdonosok, akik az állampolgársági revízióról szóló törvény hatálya alá esnek, a születési bizonyítvánnyal egyidejűleg azonnal bemutatják végleges állampolgársági bizonyítványukat is. Ezáltal a kamarát egy fölös munkától, magukat pedig az újbóli jelentkezéstől megkímélik.

A kamara gondoskodni fog arról, hogy az okmányok benyújtására vonatkozó felhívás idejekorán minden érdekelt félnek tudomására jusszon.

Megemlíteni kívánjuk még, hogy a születési bizonyítványok és a kért egyéb okmányok postán is beküldhetők.

Megválasztották a szamos-tartományi textil- és ruházati céh központi elnökségét

Nagyváradon megalakították a szamostartományi Textil és Ruházati Iparosok központi csehét.

A vasárnapi közgyűlésen megválasztott vezetőség a múlt héten tartotta meg első ülését, amelyen több felszólalás és javaslat elhangzása után megválasztották a központi elnökséget. Ezek szerint a Szamos-tartományi Textil- és Ruházati Céh központi elnöksége a következő: Al-elnökök: Darabont Gyula, Balogh Ioan, Schwartz Lajos, Deak Ioan. Titkárok: Weisz Pál és Fodor Gábor. Tagvezető: Kovács Antal. Pénztárnok: Madag Gheorghe. Jegyző: Csekő Elemér. Az elnökség megválasztása után foglalkoztak a céhbe tartozó iparosok helyzetének a kérdésével. A vezetőség elhatározta, hogy a céh kiépítésére a leg-sürgősebben hozzáfog és állandó permanenciában lesz a tagok érdekeinek megvédésére. Mint a Szamos-tartomány eddig legtöbb taggal rendelkező céh központja, tekintélyenél fogva oda-hat, hogy az érdekkörébe tartozó iparosok minden törvényadta jogukat és előnyüket élvezhes-sék. Ezért a központi elnökség ezúton is felhívja mindazokat a Szamos-tartományhoz tartozó me-gyékben levő textil- és ruházati iparosokat, akik még nem tagjai a céhnek, hogy csatlakozásukat annál is inkább sürgősen jelentsék be, nehogy elessenek a törvényes jogoktól. Mindennemű felvilágosítással ez ügyben Kovács Antal úriszabó, Nagyvárad, Alexandri-uca 9. szolgál.

Elhunyt kolozsvári mészárosmester

Kolozsvár város társadalmának értékes tagja dőlt ki az élők sorából. Idősebb Réthy Károly mészárosmester életének 59-ik évében rövid szenvedés után elhunyt. Réthy Károly a Kolozsvári Mészárosok Szövetségének alapítója volt. Ő szervezte egy csoportba Kolozsváron a mészárosmestereket és az ő szervező erejének köszönhető, hogy a Mészárosok Szövetsége szép ingatlant szerzett és erre székházat építtetett. Halálát feleségén és három gyermekén kívül kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése vasárnap délután fél 5 órakor folyt le a Calea Marechal Foch 84. szám alatti gyászházból.

Húskonzervgyár felállítását tervezi az Unió vagongyár telepén egy szatmári konzorcium

Dobosi Andrei dr. volt szatmárvármegyei prefektus és dr. Piersic Stefan vármegyei fő-állatorvos arról számol be, hogy Bucurestiben tárgyalásokat folytatott dr. Stan Vidrighinnel, az Astra-Unió vagongyár részvénytársaság vezérigazgatójával, az ipartelep átadásáról, amely ugyanis az Astra tulajdona. Stan Vidrighin a tárgyalások során kijelentette, hogy az Unió gyártelep épületeit, valamint a területet hajlandó rendkívül olcsó árban és kedvező fizetési feltételek mellett a városnak átadni, hogy ily módon kárpótolja Szatmárt az Unió vagongyár elköltö-zése miatt szenvedett anyagi hátrányokért. Dobosi Andrei dr. hozzáfűzi ehhez a bejelentéshez, hogy egy szatmári konzorcium az Unió vagongyár telepén húskonzervgyárat és zsírolvasztót létesít, ha a város ugyanott exportvágóhidat állít fel. Mois Victor polgármester komoly ytanul-mányozás alá vette Dobosi dr. előterjesztését. A város módot keres, hogy koncesszió útján, vagy saját tőkéjével megvalósítsa ezt a nagyszabású tervet, amely arra van hivatva, hogy új életet teremtsen az Unió-telep most üresen ásiszó tá-gas épületeiben. Ennek a nagyjelentőségű terv-nek a megvalósítása hatalmas lépéssel lendítené előre Szatmár, sőt a konzervgyár fokozott állat-szükséglete révén egész Szatmármegye közgaz-dasági életét.

AHOL NINCS BAJ.

Mandula úr és nagybecsű neje folyton civakod-tak, végül is elhatározták, hogy válni fognak. El-mentek a rabbihoz, hogy ezt bejelentésék.

A rabbi megkérdezte Mandulától:

— Mi a kívánságod, fiam?

— El akarok tőle válni.

— És neked, jó aszony, mi a kívánságod?

— El akarok tőle válni.

— Gyermekeim, — mondta erre a rabbi — hi-szen itt egyik azt akarja, amit a másik, itt semmi ok sincs az elválásra.

A Banca Nationala évi jelentése

A Banca Nationala visszszámításai közel száz százalékkal növekedtek. — A hitelkataszter felállításai, az értéktőzsde reformja, közvetlen kereskedői visszszámítások szerepelnek a Jegy-bank munkaprogramjában.

M. Constantinescu bankkormányzó vezetése alatt a Banca Nationala az 1938. évben kifejtett működésével nagymértékben járult hozzá, hogy az ország gazdasági életét az elmúlt évi válságos kül-politikai helyzetben nagyobb megrázkódtatások nem érték, sőt egészséges fejlődés útjára lépett gazdasági életünk. A Nemzeti Bank most közzétett évi jelentése részletesen beszámolt az elmúlt év gazdasági eseményeiről és arról a tevékenységről, amelyet a Nemzeti Bank kifejtett az ország gazdasági hely-reállítására érdekében.

A jelentés első része részletesen foglalkozik az 1938. évi világgazdasági helyzettel és megállapítja, hogy az 1938. év a válság és az újjászületés közötti év volt, amely a bizonytalanság és a nyugtalanság szimptomáit mutatta.

A Jegybank a többi bankjegykibocsátó intéze-tekkel a legszívesebben kapcsolatokat tartotta fenn az elmúlt évben is.

A mezőgazdasági termés értékesítésével kapcsola-tban megállapítja a jelentés, hogy 1938. második felében a kedvezőtlen világpiaci helyzet ellenére 163.485 tonnával több gabonát exportáltunk, mint az 1937. év ugyanezen időszakában. Ugyanekkor si-került biztosítani a mezőgazdák számára megfelelő rentabilis árat is.

A BELFÖLDI GAZDASÁGI HELYZET.

Az 1938. év első felében az ipari termelés in-dexszáma, alapul véve az 1927. évit, 141 volt, az 1937. év ugyanezen időszakának 148.1 indexszáma-val szemben. Azoknak az iparágaknak termelése, a melyek jelentős állami megrendeléseket kaptak, nö-vekedett, a többi iparágak termelése pedig, főké-p az exportiparoké, csökkent. A petroleumtermékek exportja az 1937. évben 20 százalékkal volt maga-sabb, mint az 1938. esztendőben. Öröndetes, hogy a Belföldi petroleumfogyasztás növekszik. Az 1937. évben a termelés 22.2 százalékát vette fel a belföldi fogyasztás, míg 1938-ban már 27.4 százalékát.

Általában

az 1938 évben az ország ipari fejlődése jelentős lépésekkel haladt előre.

A kereskedelemben és iparban elhelyezkedett tőkét az 1938 évben 6.5 milliárd leire becsüli a Jegybank, amelynek legnagyobb részét az ipari investíciók teszik.

A KÜLKERESKEDELMI MÉRLEG.

Külkereskedelmi mérlegünk az 1938 évben 3 milliárd 952 millió lei aktivummal zárult 21 milliárd 995 millió lei értékű export és 18 milliárd 48 millió lei értékű import mellett. Az 1938 év első felében külkereskedelmi mérlegünk még erősen passzív volt, amely passzivitás még 1937 decemberében kezdő-dött, a múlt év második felében azonban sikerült megfelelő intézkedésekkel kedvező külkereskedelmi mérleget elérni.

A VALUTAPOLITIKA.

A nemzeti valuta az 1938 év folyamán is meg-örizte stabilitását. A Jegybank szinaranykészlete jelentős mértékben emelkedett a múlt évben. A hely-es valutapolitika eredménye volt, hogy az évvégi mérlegben a bankjegyfedezeti arány 37.41 százalé-kot mutat, ami még mindig magasabb, mint a tör-vényes 35 százalék. A Banca Nationala elsőrendű feladatának tartja, hogy az aranykészletet növelje és a belföldi aranytermelést elősegítse. A jelentés határozottan leszögezi, hogy

a Banca Nationala valutapolitikája továbbra is az aranyfedezeti alapon nyugszik.

A TÖKEPIAC ÉS A HITELPOLITIKA.

Az 1938 évben tőkepiac élénk volt. A tőzsde forgalma az 1938 évben 26 százalékkal volt maga-sabb, mint 1937-ben. A fixkamatozású értékek ár-folyamának állandó emelkedése következtében ezek-nek rentabilitási aránya az 1934 évi átlagos 12.37 száza-ékról az 1938 évben 7.33 százalékra csökkent.

Foglalkozva a múlt év januári és szeptemberi betétvonásokkal, megállapítja a Jegybank, hogy a bankok likviditását és ellenállóképességét igazolta,

hogy ezek a betételvonások semmiféle zavart nem okoztak.

Az olcsó hitel elősegítése érdekében a Banca Nationala a múlt év májusában a kamatlábát 8.5 százalékra, a lombardkamatot pedig 4.5 százalékra szálította le. Ugyanekkor pedig a kormány is le-szállította a maximális kamatlábát.

A Banca Nationala az 1938 évben fokozott mér-tékben állott a gazdasági élet szolgálatára. A keres-kedelmi váltótárca, közel száz százalékkal, a múlt év végéig 11 milliárd 526 millióra emelkedett. En-nek az emelkedésnek 39 százalékát a központi szö-vetkezeti intézet kapta meg (cca. 2 milliárd 200 millió lei), gabonaértékesítés és export finansi-rozása céljából. Kétszáz millió lejt folyósított a Jegybank gyapjuértékesítés céljaira, 500 millió lejt a len- és kendertermelés fejlesztésére 350 millió lejt silozók építésére, 100 millió lejt kaptak az éhínsé-ges vidékek, 550 millió lejt a hadsereg búza- és ta-karmányszükségletének fedezésére, 100 millió lei hitelt földvásárlásokra nyújtott a Jegybank.

A Banca Nationala kereskedelmi váltótárcájá-nak emelkedéséből 35 százalékot kapott az ipar és 26 százalékot a bankok.

Megemlékezik a jelentés azután a cernauti Ban-ca de Nord felállításáról, a Nemzeti Mezőgazdasági Hitelintézet és az Arany- és Fémhúzóipari Hitel-intézet reorganizálásáról, a szövetkezetek reform-járól.

A BANCA NATIONALA JÖVŐ PROGRAMJA.

A Banca Nationala jövő programját a követke-zőkben körvonalazza a jelentés:

A bankokat támogató rendszer és a takaréko-sági jöke elhelyezését elősegítő rezsim megteremté-se, hitelkataszter felállításai, a bucurestii értéktöz-sde újjászervezése, a köztisztviselők és nyugdíjasok hitelének megszervezése, közvetlen leszámítások ke-reskedői cégek részére, a bankhálózat kiegészítése, ahol a bankintézmény hiányzik, a kisipari és ki-gazda-hitelintézetek megteremtése és általában a hi-telélet konszo idálása.

A Banca Nationala jelentése a fentiekben kívül még sok érdekes adatot tartalmaz.

Ismeretes, hogy a pénzügyminisztérium kebe-lében egy speciális bizottság foglalkozik a hitel hely-reállításának kérdésével. Ez a bizottság már két év-el ezelőtt szintén tervbe vette egy hitelnyilvántar-tási regiszter (hitelkataszter) felállítását. A hitel-kataszter felállítására akkor törvénytervezet is ké-szült, azonban a megvalósításra nem került sor. Amint most értesülünk, a hitelkataszter felállítá-sának kérdése ismét napirendre került és pedig bank-körök kívánságára, amelyek ezúton igyekeznek vé-dekezni a rosszhiszemű adósok ellen. Információink szerint a pénzügyi kormányzat hozzájárult, hogy a hitelkatasztert a két évvel ezelőtt készített tervezet alapján állítsák fel.

A tervezet szerint, a hitelkataszter törvénye al-kalmazandó lenne nemcsak az összes magánbankok-re, hitelszövetkezetekre, mezőgazdasági hitelintéze-tekre, de a Nemzeti Takaréka, a Credit Industrial-ra, a Nemzeti Bankra és a biztosító társaságokra is. Az a határ, amelyen felül nyújtott hitelek a hitel-kataszterhez bejelentendők lennének, még nem nyert végleges megállapítást. Az első tervezet azt 500 ezer leiben állapította meg. A bankok véleménye szerint ezt az összeget a kötelező bejelentéssel kapcsolatban csökkenteni kell.

A hitelbejelentési kötelezettség nyolc napos ezenkívül minden negyedév elején közlendő a hitel-kataszterrel a nyújtott hitelek saldója. A hitelbe-jelentéseket vidéken a Jegybank fiókjánál kel-lene eszközölni, amelyek azt a központtal közöl-nék. A hitelkataszteri hivatal felvilágosítást ad a hi-telvező bankoknak arra vonatkozólag, hogy milyen összeggel szerepel az adós a kataszterben, mik a adóssal szemben fenálló követelések tárgyi garan-ciai és általában milyen az adós hitelképessége.

Bankkörök szerint, a hitelkataszter felállításá-nak nemcsak a belföldi hitelek nyújtásánál adna nagybi-biztonságot, hanem növelné a külföldi tőke bizalmát is Romániával szemben.

A nagyváradi Bérlok Szövetsége a pénzügyi szabályrendelet módosítását kérte

Nagyvárad város pénzügyi adminisztrációjában minden év áprilisa előtt nagy a készülődés, mert ilyenkor állítják össze a jövő évi költségvetést és ilyenkor készítik az új pénzügyi szabályrendeletet. Az idén azonban különösen nagyok az előkészületek, mert amíg eddig a kivetéseket évről-évre csinálták, addig a folyó évben 5 évre történik a városi adók és taxák megállapítása. A város ennek megfelelően új pénzügyi szabályrendeletet dolgozott ki, melyet a napokban terjesztenek fel a kormányzósághoz jóváhagyás végett. Az új szabályrendelet megint beiktatta bevétel rovatába az úgynevezett bérlet utáni 5 százalékos taxát, amely új kiadástöbbletet jelent a bérloközönségnek. A nagyváradi Bérlok Szövetsége éppen ezért terjedelmes beadvánnyal fordult Chirila Augustin polgármesterhez, a melyben rámutatott arra, hogy az adó törvények és rendeletek ábécéje az, hogy adót és taxát csak jövedelmek után lehet kivetni, nem pedig kiadások után. Már pedig a házár amugvis egy jelentékeny és súlyos kiadást jelent a bérloközönségre. A beadvány kifejté, hogy az ilyen taxának a kivetése antiszociális és a közigazgatási törvény sem írja elő azt minden kétséget kizáró módon. Rosszabb esetben kérte annak olyan mértékben való leszállítását, hogy a közönségnek ne okozzon súlyos megterhelést. Foglalkozik még a Bérlok Szövetségének beadvánva a bútorozott szoba adóztatásával is és arra kéri a polgármestert, hogy szociális szempontok szem előtt tartásával mentesítse az egy- és két bútorozott szobát a taxa alól, mert ezeket nagy részben a kisemberek kénytelen helyzetben adják ki. A beadványt dr. Popovici Enea elnök, közjegyző és dr. Zoltán Károly írták alá.

A temesvári inasiskola működésének biztosítását kérték a királyi helytartótól

A temesvári inasiskola ügyében, évek óta folyik a város és a közoktatásiügyi miniszter között a vita, ki köteles az iskolát fenntartani. A múlt év szeptemberében a kormány közbelépésére a város egymillió lelt vett fel költségvetésébe, amelyet kifizettek, de az összeg rövidesen elfogyott. Így az iskola tanárai januárban már nem kaptak fizetést s a város további összegeket nem hajlandó folyósítani. Costia Stefan igazgató most emlékiratot terjesztett fel Marta Alexandru dr. királyi helytartóhoz, melyben rámutatott arra, hogy az iskola évi szükséglete két és fél millió lei, amelyből még másfél millió lei hiányzik. Kérték a helytartót, hogy mind a városnál, mind a kormánynál járjon közbe a szükséges összeg előteremtése érdekében.

HAZUDIK A BABONA.

A házártság feleség így szól az urához:
— Emlékszel, fiam, amikor a korzón bemutat-tak neked, kéményseprővel találkoztunk.
A férj fölsóhajt:
— Azóta se hiszek a babonában!

Ha egy tömegben nem tudja a Nemzeti Bank értékesíteni a Bürger-sörgyárat, úgy részleteiben adja azt el

Beszámoltunk már arról, hogy a Nemzeti Bank mintegy 40 millió lei kölcsönt folyósított néhai Bürger Albert örökösének, a Bürger Albert Rt. tulajdonát képező sörgyár talpraállítása érdekében. A gyár tulajdonosai a rendelkezésükre álló összegből meg is kezdték a hitelezők kielégítését. A szerződés most napvilágra került részletei szerint Bürger Albert örökösei eladták a gyárat a Nemzeti Banknak, amely azt már szintén áruba bocsátotta. Az örökösök garantálták azt is, hogy a gyár eladása esetén befolyó összeg elegendő lesz a hitelezők kielégítésére, annál is inkább, mert azokkal a tulajdonosok még előbb 25 százalékos fizetési egyezséget kötöttek. A gyárra ez ideig még vevőt nem találtak és ezért a Nemzeti Bank azzal a gondolattal foglalkozik, hogy az épületeket lebontatja és azokat részletekben adja el.

ANYASZIV.

Móricza szemrehányást tesz a mamájának:
— Mama, te mindig azt mondd, hogy én vagyok a te szíved és amellet folyton ütsz.
— Igen Móricza — mondja a mama, — mert a szív ütés nélkül nem ér semmit.

A Nemzeti Ujjászületés Frontja magyar alosztálya

Egyre özőnlenek a magyarok, hogy belépjenek a Nemzeti Ujjászületés Frontja magyar alosztályába és ezzel egyidejűleg tagiává legyenek a Magyar Népközönségnek. Valóban, mintha gondolat és érzés ujjászületnék, mintha a léleknek a nagy reneszánszát élnék át, mert az emberek hitte és lelkesedéssel tesznek eleget ennek az új köteleességüknek.

Mindenki felismeri, hogy valahová tartoznia kell, hogy nem élhet elszigetelten,

magára hagyottan, mert a zvegét elsodorja a történelem viharzó áradata. A hozzánk elhatolt hívó szó most azt parancsolja, hogy önmagunk táborát erősítve, erősítsük az államot újáteremténi akaró tiszta mozgalomát is, tehát nem szabad késlekednünk. Románia magyar lakosságának most csak egy feladata van:

belépni a Nemzeti Ujjászületés Frontjába és segíteni kiélni saját külön szervezetét, az egész magyar családot egybefoglaló Magyar Népközönséget.

A város és a megye kisebbsége ezúttal is, mint annyi ezer felemelő bizonyíték adja fejelemzetttségének és öntudatoságának. A halomba tornyosuló beléni nylatkozatok, a sürün teleirt regiszterek, amelyek sok ezer magyar nevet őriznek, mutatják, hogy ez a város és megye meghízik vezéreiben, hisségesen követi őket a merlelő uton. Különösen meható, hogy a férfiak mellett a nők is részt akarnak venni az új idők új politikájában. Nan-nan után délelőtt és délután szinte zsufolva vannak a jelentkezési

helyiségek asszonyokkal és leányokkal, akik megértve a kor szavát, jönnek, hogy ők is tagjai legyenek a két szervezetnek. Azonban a mostani jelentkezés, bármilyen szép és kielégítő is az eredményre, még mindig kevés.

Egyetlen magát magyarnak való férfinak és nőnek sem szabad hiányoznia a Nemzeti Ujjászületés Frontjából és a Magyar Népközönségből.

Mindenkinek ott van a helye. Bünt követ el saját magával szemben, aki késlekedik, mert a párttagság később fontos jogokat biztosíthat, megtörténhetik, hogy engedélvek vagy más kedvezmények kiadásánál követelik a tagság igazolását és aki ezt nem tudja felmutatni, azt esetleg kedvezőtlenül bírálják el. A késlekedő önmagát zárja ki a magyarok gyülekezetéből, ami már nem tekinthető közömbösségnek, vagy nemtörődömségnek, hanem egészen árulásnak minősíthető saját nemzete ellen.

Az állam és a kormányzat megvitotta a magyar kisebbség előtt a politikai, gazdasági és kulturális érvényesülés lehetőségét és csak rajtunk, a mi erősségünkön, szervezetségünkön és összetartásunkon függ, hogyan tudunk élni a nekünk hittatott jogokkal, miképpen alkuszunk ki a jövőnkét megalapozó lehetőséget.

Senki se várjon holnapig, hanem már ma jelentkezék belépésre a Nemzeti Ujjászületés Frontjába. Mindenkinek ott kell lenni, aki magát magyarnak vallja!

A semmitőszék a peres esetekben elrendelte az építőmestereknek az Építésztestületbe való felvételét

Az építésztestület megszervezéséről szóló 1932-iki törvény életbelépte óta az építőmesterek minden lépést megtettek régi jogaik elismerésére, vagyis, hogy a törvény 3. és 4. szakaszának megfelelően „építésznek” (architect) legyenek elismerve. Az Építészeti Akadémia álláspontja szerint az építőmesterek nem azonosak az építészekkel és nem vállalják ugyanazt a munkát, mint az utóbbiak. Az Akadémia véleménye folytán a nemzetevelési miniszter elutasította az építőmesterek elismerése iránti kérelmet és mintán főleg cernăuții építőmesterekről volt szó. A kérdés jogi része az ottani hatóságok előtt folyt le.

Az építőmesterek ugyanis a cernăuții táblánál keresettel támadták meg a minisztérium határozatát és ezek a keresetek különböző táblai tanácsok által tárgyalatván, különböző döntések hangzottak el. Mindegyik ügyben a pereszes felfolyamodással élt és ezeket a semmitőszék egy napon tárgyalta le. Az ügyekben hozott semmitőszéki vézés kedvez az építőmestereknek, mert a semmitőszék kimondotta, hogy az építőmestereket fel kell venni az építésztestületbe. Ez a vézés csak a konkrét esetként le tárgyalt ügyekre vonatkozik, de természetesen az egyéb esetekre is elvi jelentőséggel bír.

Ez a döntés közelről érdekli az építőmestereket. Annak idején tizenháró építőmestert az 1932. évi törvény alapján felvettek az építészeti testületbe, erről hivatalos értesítést is kaptak, azon-

ban az okleveles építészek állásfoglalása következtében vizsgálat indult meg, amelynek eredményeképpen ezt a

tizenháró építőmestert tölték, mint elismert építész.

Ezek az építészeti testületbe részben, mint építőmesterek, részben, mint autorizált építészeti rajzoló nyertek felvételt, illetve így ismerték el őket. Ezzel szemben Aradon, Lugoson, Karánsebesen az összes építőmesterek, köztük olyanok is, akiknek alacsonyabb képesítésük volt.

az építészeti kamarába, mint elismert építészek felvételét nyertek

és magasabb címükre való hivatkozással a temesvári piacon letelepedtek, minden munkát átvehettek és erős versenyt okoztak a temesvári kartársaknak. Az érdekelt temesvári építőmesterek erre pert tetek folyamatba, de — mint köztük — hasonló per folyt a csernovitzi építőmesterek részéről is és a legfelső semmitőszék most a csernovitzi építőmesterek ügyében olyan döntést hozott, amelynek értelmében

jogtalanul zárták ki őket, mint elismert építészeket az építészeti testület tagjai közül.

Ezzel a semmitőszéki ítélettel a temesvári építőmesterek helyzete is megváltozik, mert a fenti érlelő döntésre való hivatkozással hasonló határozatnak a meghozatalát fogják sürgetni és ezzel szintén vitatott jogaik teljes birtokába jutnak.

A levélborítékokon és csomagokon a feladó és címzett nevén és lakásán kívül minden reklámnak számít, mely után külön díjat kell fizetni

A hivatalos lap február 15-iki számában megjelent a postaügyi vezérigazgatóság kereskedelmi osztályának szabváza a postai reklám tarifájáról. Ez a szabályzat többek között tartalmazza azokat a díjakat is, amelyek a kereskedők és vállalatok részéről levelezésük borítékjain és az árucsomagolásokon alka mazott reklámok után fizetendő. Ezek szerint a viánettiák és ragasztó cédulák felragasztási által alkalmazott reklámnál tizenkét négyzet centiméterig 9 bani fizetendő darabonként és az ezt meghaladó

nagyágnál minden további megkezdett négyzet centiméter után további két bani. A levélborítékokon és csomagokon használt reklámok postai díja, amennyiben a feladó cégnek vállalatára vonatkozik a reklám, a következő: egy hónapra 500 lei, három hónapra 1200 lei, hat hónapra 2000 lei és egy évre 3500 lei. A borítékra és göngyölegre rá kell ebben az esetben tenni a posta vezérigazgatóság engedélyének a számát és a reklám előfizetésének tartamát is.

Mű- és természetes jég forgalmi adója

A pénzügyminisztérium 430.887/1938. számú rendeletében úgy intézkedik, hogy a sörgyarak által forgalomba hozott mű-, vagy természetes jég után csak azon esetben kell leróni a forgalmi adót, amennyiben a jég eladásra kerül. Az a jégmennyiség, amelyet a sörgyarak hűtési célokra használnak fel saját gyártmányaiknál, adómentesek. A minisztérium rendeletét az indokolja, hogy a sörrel együtt kiszolgáltatót jég vételére benne foglaltatik a sör árában.

Elkobozzák a szabályszerű szállítási bárca nélkül fuvarozott fát

Az utóbbi időben a szatmáriarási, valamint szatmári hatóságok számos tűzifa-szállítmányt koboztak el olyan falusi egyénektől, akik nem rendelkeztek szabályszerű szállítási igazolvánnyal. Ennek a szigorú eljárásnak a magyarázata az új erdőtervényben található meg. Az erdőszeti törvény ugyanis előírja, hogy a faárúnak egyik helységről a másikba való szállításához szállítási igazolvány kell, amely azonban csak 24 óráig érvényes. Legtöbbször a falusiak közül, akik eladás céljából tűzifát vagy épületfát szállítanak a városba, nem ismerik ezt a törvényt, jöllehet azt dobszó és templomi kihirdetés útján is ismerették. Behozzák a fát, miközben lejár a szállítási igazolványuk értéke, úgyhogy a hatóságok kénytelenek eleget tenni a törvényes rendelkezéseknek, elkobozzák a szállítmányt, legtöbbször szegény emberek tulajdonát és elárverezik. Ha a fuvaros bárca nélkül hozta be fáját, úgy az állam javára kobozzák el és erdőszítési alapra fordítják. Ellenkező esetben — ha érvénytelen szállítási bárca felett rendelkezik — az árverési költségek levonása után, megkapja az árverésen befolyt pénzt. A szállítási bárca érvénye a fának az erdőből való elszállításától számít. Erre kell tehát sült helyezni az alkalmi faeladással foglalkozó fuvarosoknak. Szól ez a figyelmeztetés elsősorban a szatmárhegyieknek, akikről az utóbbi hetekben több szekér fát koboztak el.

AKIT NEM ÉRHET BALESET.

Szegény Ozubakné ismét ekkeseredetten panaszoja a jó meleg kávéba sűrű könnyeket hullató barátainak, akik őt részvétellel hallgatják:

— A napokban fültanuja voltam annak, hogy egy ágyonk ujságelőfizetésre akarta rávenni a férjemet.

— Nem kell, — mondta a férjem — én nő ember vagyok és ha a feleségem összejön a barátjával, tőle mindent megtudhatok, ami ezen a világon történt.

— Kérem alássan, — folytatta az ügynök — lapunk vasárnaponként dupla terjedelemben jelenik meg.

— Mondja már, a feleségem évek óta minden nap dupla terjedelemben jelenik meg.

— Azonkívül, — kioldott az ügynök — minden előfizetőnk baleset ellen is biztosítjuk.

— Ugyan, — felelt erre férjem, az a betyár — amíg nálunk be nem vezetik a többnejűséget, engem már nem érhet többé baleset.

Rendelhetőleg szabályozzák

a községi jegyzők magánmunkájának díjazását.

A belügyminiszter a következő rendeletet adta ki:

A községi jegyzők kötelesek községeik falusi lakóinak kérésére azoknak az adminisztrációs hatóságokhoz intézendő kérvényeit megírni, a következő díjak mellett.

1. Egy kérvény, amely nem több egy oldalnál, 10 lei.

2. Egy kérvény, két oldal terjedelemben, 15 lei.

3. Egy ív 25 lei.

Azok a községi jegyzők, akik jogvégeztek és a központi közigazgatási előkészítő tanfolyamot végeztek, írhatnak telekkönyvi átírási kérvényeket is. A következő díjak mellett: 500 lei értékig 25 lei, 1000 lei értékig 50 lei, 5000 lei értékig 80 lei, 10 ezer lei értékig 120 lei, 10 ezer lei értéken túli átírásokért 200 lei.

A községi jegyző köteles ezt az árszabást az irodájában látható helyen kifüggeszteni. A megengedettnél nagyobb díjakat a jegyző fegyelmi büntetés terhe alatt nem szedhet.

E magánmunkákat a jegyző csak személyesen végezheti, szolgálati időn kívül.

A gazdasági szakkamara rendeleltörvényét a közeli hetekben közzéteszik

Csak a szakkamarák tagja lehet vállalati vezető, vagy a részvénytársaságok igazgatósági tagja

A nemzetgazdasági minisztérium elkészítette a gazdasági szakkamara megszervezésének tervezetét. Ebben a kamarába, kollégiumba fogják csoportosítani mindazokat a gazdasági felkészültséggel rendelkező szakembereket, akik az ipari, kereskedelmi és bank-vállalatoknál, valamint szövetkezeteknél vezető szerepet hivatottak játszani. E kollégiumnak lesznek előreláthatólag a tagjai a könyvelői kamara tagjai is, tehát az autorizált könyvelők és könyvszakértők. Részt vesznek ezenkívül a gazdasági szakkamarákban a vállalati vezetők, közgazdasági közírók és a kereskedelmi akadémiának mintegy négyezerre tehető végzettjei is. Minthogy a könyvelők számát 15 ezerre, a szövetkezetek tisztviselőit pedig további tízezerre becsülik, a gazdasági szakkamarának az egész országban harmincezerrel több tagja lesz. Ennek a kamarának az ország gazdasági élete megszervezésében és irányításában jelentős szerepet szánt a kormányzat. A gazdasági szakkamara működési szabályzatának tervezete szerint fontos szerepet nyer a kereskedelmi- és iparvállalatok, hitel- és biztosítótársaságok, szállítási vállalatok és szövetkezetek vezetésében és irányításában. Ennélfogva a magán-

vállalatok a gazdasági kamarákhoz fognak fordulni mindazon vezető munkások betöltésénél, amelyek komolyabb gazdasági felkészültséget, tudást és előképzettséget igényelnek. A szakkamara gondoskodni fog arról, hogy a vállalatoknak ezek a megkeresései megfelelő kielégítést nyerjenek és evégett a kamara nyilvántartásokat fog felfektetni, melyek a vállalati vezetői munkaerők betöltésére illetékes szakemberek neveit fogják tartalmazni. A magánvállalatok külföldi szakembereket csak a gazdasági kamara előzetes jóváhagyásával alkalmazhatnak. A részvénytársaságok igazgatóságában csak a szakkamara tagjai vehetnek részt. Ugyanez a szabály vonatkozik a részvénytársaságok felügyelő bizottságának személyi összetételére is.

A gazdasági szakkamara megalakítására vonatkozó rendeleltörvény előreláthatólag a közeli hetekben életbe lép. Gazdasági körökben érthető érdeklődéssel várják, hogy a tervezeten milyen módosításokat fog eszközölni a kormányzat és milyen feltételeket fog megállapítani a gazdasági szakkamarába való felvétel tekintetében.

Módosították a céhtörvényt

A Monitorul Oficial február 6-iki keltezésű száma rendeleltörvényt közöl, amelynek értelmében módosítják a céhtörvény 4. és 9. szakaszát. A módosítás értelmében a törvény 4. szakaszát a következő szöveggel pótolják:

A céhek jogi személyiségének elismerése királyi dekrétummal történik a munkaügyi minisztérium előterjesztésére. A minisztérium kéri egy vegyesbizottság véleményezését, amelynek összetétele a következő:

a) A munkaügyi minisztérium munkaügyi osztályának vezérigazgatója, vagy ennek helyettese.

b) A munkaügyi minisztérium jogügyi osztályának főnöke, vagy ennek helyettese.

c) Két munkás, két tisztviselő, vagy két iparos aszerint, hogy a bizottság munkás, tisztviselő, vagy kisiparos-céh kérvényét veszi tanulmány alá.

A c) pont alatt felsorolt személyeket a mun-

kaügyi minisztérium nevezi ki a legtekintélyesebb szakmai szervezetek tagjai közül.

A bizottság a munkaügyi minisztérium vezértitkárának elnökelete alatt működik.

A törvény 9. szakaszát a következő szöveggel helyettesítik:

„A céhek jogi személyiségének elismerésére vonatkozó kérvényeket a minisztérium a fentemlített bizottsághoz utalja át. A bizottság végzi el a szükséges vizsgálatot és megidézheti a céhek alapító tagjait felvilágosítások adása, vagy irataik kiegészítése végett. Az említett bizottság kérheti az alapszabályok, valamint az alapító okirat módosítását, ha azok nem felelnek meg a törvény előírásainak. Ez a bizottság nemcsak a törvényes előírások betartását vizsgálja felül, hanem véleményezést ad arra vonatkozólag is, hogy időszzerű és helyénvaló-e a vonatkozó céh működésének engedélyezése politikai, gazdasági, vagy társadalmi szempontból.”

Csak azok a vendéglők alkalmazhatnak zenekart, amelyek biztosítékot helyeznek letétbe

A zenészek szindikátusának központi irodája a közelmúltban arról értesítette az aradi vendéglősök szindikátusát, hogy a jövőben csak azokban az első-, második- és harmadosztályú városi vendéglőkben szerepelhetnek zenekarok, amelyeknek tulajdonosai tíz-, hat-, illetve kétezer lei készpénz garanciát helyeznek el a zenészek szindikátusának központi irodájában. Tudatta a körlevél, hogy ezentul egyetlen olyan vendéglős

sem szerződhet zenekart, aki nem tesz eleget a Monitorul Oficial 1937. évi 66-os számában közzétett törvény rendelkezései által megkövetelt készpénz-biztosítékról szóló rendelkezésnek.

Az aradi vendéglősök szindikátusa az országos jellegű intézkedés vétele után átirattal fordult a zeneművészek szindikátusának központi irodájához, kérve, hogy az első osztályú vendéglőkre megszabott összeget mérsékeljék, míg a második- és harmadosztályú helyiségek tulajdonosaitól ne követeljenek készpénz-biztosítékot. Hangsúlyozta a vendéglősök szakmai érdekképviselője, hogy legalább is Aradon az a helyzet, hogy a legtöbb második és harmadosztályú vendéglőben nem szerepel állandó zenekar és a vendéglősöknek nem áll módjukban a jelentős összeget képviselő biztosíték befizetése.

A vendéglősök szindikátusának közbenjárása egyelőre azonban nem járt a várt eredménnyel, mert a zeneszindikátustól érkezett válaszból kiderült, hogy a törvény intézkedései egyformán kötelezők az érdekeltekre és kivételt senkivel sem tehetnek. Eppen ezért a három kategóriába tartozó vendéglősöknek záros határidőn belül el kell juttatni a megállapított díjakat a zeneszindikátus központi irodájába, mert ellenkező esetben a rendeletellen vétők helyiségében nem szerepelhetnek zenekarok. A vendéglősök szindikátusa a közlés vétele után újabb közbenjárásra készül és reméli, hogy fáradozása eredményes lesz.

Változatlanul maradnak az ingatlanadók

Reportálták az 1937-ben lejárt adókat. — A mezőgazdasági adó behajtását egyelőre az állam végzi

A hivatalos lapban megjelent a törvényrendelet, amely a falusi, városi és mezőgazdasági adókat a jövő pénzügyi évre átvitelezte. Az ingatlanadók öt éves időszakra lettek kivétel és a periódus már 1937 május végén lejárt. Így ezeket az adókat már másodízben reportálják, vagyis változatlanul meghosszabbítják. Az egyenes adótörvénynek a terhek, családi terhek levonására vonatkozó intézkedései érvényben maradnak. Ezen adók egyrésze — a mezőgazdasági és falusi adók — a jövőben a községek jövedelmét képezik és azok által szedtetnek be. A megfelelő intézkedésig a behajtást az állami adóhivatalok végzik, amelyek a közigazgatási törvény 163. és 184. szakasza szerint az összegeket a községeknek befizetik.

Kolozsvár multévi költségvetésében előirányzott összegnek csak 54 százaléka folyt be

A kolozsvári hivatalos lap legutóbbi száma ismertette a város 1938. évi december 31-i pénzügyi helyzetét. A számvevőség által közzétett kimutatás elég kedvező képet ad a város pénzügyi gazdálkodásáról.

A rendes jövedelmek költségvetési előirányzata 74 millió lejt tett ki és ebből a pénzügyi év kilenc hónapja alatt 42 millió lei folyt be. A 3 millió leire előirányzott rendkívüli bevételekből 2 millió, a 34 millióra előirányzott különleges bevételekből 15 millió, a községi üzemekből származó bevételekre előirányzott 29 millió leiből 17 millió, úgyhogy az egész évre előirányzott 141 millió 407.855 lei bevételből a mult év végéig 77 millió 486.359 lei, vagyis az előirányzott összegnek 54.1 százaléka folyt be.

A kiadási tételeknél a rendes kiadások összege 65 millióban volt előirányozva, ebből már 35 millió lejt fizettek ki, a rendkívüli kiadások 7 millió leiből 3 milliót, a különleges célokra szolgáló 38 millió költségéből 12 millió, végül pedig a városi üzemek kiadásainak fedezésére előirányzott 29 millió leiből 17 millió lejt; végösszegeben pedig a kiadásokra előirányzott 141 millió 407.855 leiből 67.174.638 lejt használtak fel. Százalékos kimutatás szerint a rendes kiadási tételeknek 69.19 százalékat, a vállalkozóknak fizetendő előirányzat 74.08 százalékat fizették ki.

Itt írjuk meg, hogy a város jövőévi költségvetése nagy vonásokban már elkészült. Az osztályvezetők beterjesztették a vezetésük alá tartozó szolgálati ágak költségvetési előirányzatát, melvet a költségvetés előkészítésére kiküldött pénzügyi bizottság beleillesztett a költségvetés végösszegébe. Már a multévi költségvetés is reális volt, az idei költségvetés pedig, amint beavattak mondják, iskolapéldája lesz annak, hogy kell a mindennapi körülménnyel számoló és a tényleges helyzetnek megfelelő, reális alapokon nyugvó költségvetést készíteni.

Még ebben a hónapban kiadják a sepsiszentgyörgyi mester- és munkakönyveket

A sepsiszentgyörgyi munkakamarai kirendeltség az utóbbi három hét alatt több mint 3000 munka-, illetve mesterkönyvet bocsátott ki. A könyvecskék kiállítását a tisztviselők már szinte teljesen elvégezték, úgyannyira, hogy a még hátralévő, körülbelül 1200 munka- és mesterkönyvet e hó folyamán kiosztják. A hivatal felhívja az illetékes mesterek és segédek figyelmét, hogy könyvecskéikért személyesen jelentkezzenek.

A nyáron nagyszabású ipari kiállítás lesz Bucurestiben

A brassói munkakamara közlése szerint ez év nyarán, június és július hó folyamán Bucurestiben nagyszabású kiállítást rendeznek. Kiállításra kerülnek mindazok az ipari termékek, a melyek erre az alkalomra megfelelnek. Kíváncsok volna minél több iparosnak a kiállításon való részvétele.

A nagyváradi szobafestők közgyűlése

A nagyváradi szobafestő-, mázoló- és cégfestő iparosok évi közgyűlésén Ambro János elnök megnyitja után Boldizsár Imre főtitkár közölte a szakosztály tagjaival, hogy a szakma vizsgáztató bizottságában olyan tagok is vannak, akik beszélnek magyarul és így azok, akiket vizsgára rendelték, akkor is előállhatnak, ha nem beszélnek az állam nyelvét. A választások során elnök lett Ambro László, alelnökök Petrovits János és Temerstein Béla, pénztáros Dávid Lajos, főtitkár Boldizsár Imre, ellenőrök Takács Lajos és Szabó Lajos, választmányi tagok Kovács Béla, Winkler Izidor, Korodi László, Costin János, Melan Gheorghe, Daróczy János, Szegedi János, Pálffy István és Ambró János.

Gépszurozást, pliszírozást, gombáthuzást, monogramm- és fehérneműhímzést a legszebben készít TÓTH ERZSI Str. Eminescu 15.

Az ipari árindex csökkent, a mezőgazdasági árindex emelkedett a mult évben

A Konjunktúrakutató Intézet adatai szerint az 1937. évben az 1929. évet véve alapul, a mezőgazdasági árak indexszám, havonként számítva, a legmagasabb volt májusban, amidőn 67.1-e tett ki. Az ipari árak legmagasabb indexszáma 98.1 volt 1937. júniusában. Az 1938. évben a helyzet javult, mert, amíg a mezőgazdasági ter-

mékek árának indexszáma 72.5 volt, addig az ipari áraké csak 90.8. Az 1937. évi agrárindex 64.4, az ipari árindex 94.1 volt. Az 1938. évben viszont a mezőgazdasági árindex 67.4-re emelkedett, az ipari árindex pedig 89.9-re csökkent. Az úgynevezett agrárarólló tehát az 1938. évben csökkent.

A marosvásárhelyi ítélőtábla elvi jelentőségű döntése egy választott bírósági ügyben

Egy választott bírósági ügygel kapcsolatosan érdekes, elvi jelentőségű döntést hozott az ítélőtábla fellebbezteli tanácsa.

Még hónapokkal ezelőtt történt, hogy a Nuszbaum-féle babagár négy tulajdonosa közül, akik egyébként testvérek, Nuszbaum Adolf az üzemből ki akart válni és kérte az őt megillető részesedés kiadását. Szerződésük értelmében több millió vagyronról volt szó. Nuszbaum József, Nuszbaum Lajos és Nuszbaum Mór, a válalat három másik tulajdonosa, az üzemtől megválni készülő testvéruknak azt az ajánlatot tett, hogy részesedése fejében Nuszbaum Adolf fogadja el a Piata Ferdinand 46 sz. alatt levő üzletet, amely négyük közös tulajdona volt. Bizonyos okok miatt Nuszbaum Adolf visszautasította az ajánlatot és a vagyon igazságos felosztására választott bíróság döntését kérte. Rövid

idő múlva össze is ült a választott bíróság, azonban a pártatlan ítélet kimondására hivatott elnök már a tárgyalások alatt állásával összeférhetetlen kijelentéseket tett. Nuszbaum József erre a törvényszékhez fordult s kérte, hogy a választott bíróság elnökét mozdítsák a tiszttségéből. Megindokolt kérelmének a törvényszék helyett is adott, s megtiltotta, hogy a fél által kifogásolt elnök vezesse tovább a tárgyalást. Ebben a döntésben a választott bíróság elnöke nem nyugodott meg, hanem fellebbezett az ítélőtáblához. A tábla tanácsa most kimondta, hogy ha egy választott-bírószági tag ténykedése ellen kifogás merül fel és a törvényszék őt választott bírói tiszttségétől eltiltja, a kimondott ítéletet a letiltott bíró nem fellebbezheti meg. Jogász körökben nagy feltűnést kellett a tábla döntése.

Mennyi idő alatt évül el a CFR tarifakövetelése?

Az a jogi kérdés merült fel az aradi törvényszék előtt legutóbb, hogy mennyi idő alatt évül el a CFR tarifakövetelése. Az ügy, amellyel kapcsolatban a kérdést megvitatták, a következő: Közel öt évvel ezelőtt, 1934. június 23-án történt, hogy Toplica állomáson Abel Gyula egy vagón fűrészarút adott fel vasúton. A fuvardíjat lefizette, később azonban kiderült, hogy a fuvardíj kiszámításakor a CFR illetékes tisztviselője tévedett és 3144 lejfel kevesebb fuvardíjat számított. A CFR a tévedés felfedezése után felszólította Abel Gyulát a különbözet kifizetésére. A mikor pedig ez a fizetést megtagadta, a CFR 1937. július 23-án pert indított ellene. Abel Gyula a járásbírószágon arra hivatkozott, hogy a követelés elévült, mert a CFR a keresetet elkésve indította meg. Utalt arra, hogy a kereskedelmi

törvény értelmében ilyen követelések egy év alatt évülnek el. A járásbírószág a CFR keresetének helyt adott és Abel Gyulát a különbözet megfizetésére kötelezte. Fellebbezés folytán került az ügy a törvényszékhez, amely előtt Abel Gyula szintén az elévülés megállapítását kérte. A törvényszék a fellebbezést elutasította és az elsőfokú ítéletet megerősítette azzal az indoklással, hogy a fuvardíj kiszámításakor valóban tévedés történt, másrészt pedig nincs olyan törvényes intézkedés, amely megállapítaná, hogy hasonló esetekben a CFR-nek magánfelekkel szembeni követelése mennyi időn belül évül el. A törvény csak azt szabályozza, hogy mennyi idő alatt évül el a magánfeleknek a CFR-rel szembeni követelése. Az ítélet jogerős.

Üres lakások után nem kell fizetni köztisztasági illetéket

Sok vita folyt már arról, hogy a városi illetékekért kell-e valami ellenszolgáltatást is adni a városnak. Ezt a vitát döntötte el a kolozsvári közigazgatási tábla Lupu Pompei elnökele aitt működő tanácsa, amely konkrét ügyből kifolyólag kimondotta, hogy a városok a törvényben megállapított adókon kívül illetékeket csak abban az esetben szedhetnek, ha azért valamilyen ellenszolgáltatást is adtak.

D. N. kolozsvári gimnáziumi tanárt a városi tanács köztisztasági illetékekkel terhelte meg. Az illeték kivetése ellen a tanár a városi adófellebbezési bizottsághoz fellebbezett. Fellebbezésében előadta, hogy őt jogtalanul terhelik meg köztisztasági illetékekkel, mert az az ingatlan, illetve az a lakrész, a mely után a köztisztasági illetéket kivetették, egy félévig lakatlan volt, nem volt bérelője. Ez alatt az idő alatt ott semmilyen házi szemét nem gyűjt össze, azt nem is kellett kihordani s így olyan munkáért akarja a városi tanács rajta a köztisztasági illetéket behajtani, amelyet voltaképpen nem végzett. Az adófellebbezési bizottság ezt a fellebbezést visszautasította, határozatát azzal indokolta meg, hogy a köztisztasági szabályrendelet értelmében köztisztasági illetékeket olyan lakrészek után is ki lehet vetni és be lehet hajtani, amelyeknek nincs lakója, te hát üresen állanak.

Ez ellen a határozat ellen a tanár a kolozsvári közigazgatási táblához adott be keresetet. Keresetében előadta, hogy a város a közigazgatási törvényben megállapított adókon kívül köztisztasági illeté-

keket csak abban az esetben szedhet, ha azért valamilyen ellenszolgáltatást is ad. A szobafestő esetében azonban erről nincs szó. Ingatlanának az a lakrésze, amelyre az illetékeket kivetették egy félévén át üres volt és ezt az állítását hatósági bizonyítvánnyal is igazolta, ott nem gyűjt semmi szemét, azt nem is hordották ki, így a köztisztasági illeték kivetése jogtalan volt. A tárgyaláson a városi ügyész éppen úgy, mint az adófellebbezési bizottság előtt, a köztisztasági szabályrendeletre hivatkozott, amely nem tesz kivételt az üres és a lakott házak között. Ezzel szemben a tanár jogtalanul, a már ismertetett indokok alapján az adófellebbezési bizottság határozatának megsemmisítését és a kivetett köztisztasági illeték törlesztését kérte. A szemben álló felek hosszas jogi vitái után a közigazgatási tábla helyt adott a tanár keresetének és megsemmisítette a köztisztasági illeték kivetését azzal az indoklással, hogy a városi adókon kívül illetékeket a városi tanács csak abban az esetben szedhet, ha azért valamilyen ellenszolgáltatást is adott.

A MAROS-TARTOMÁNYI ÉLELMISZER-IPAROSOK CÉHALAKULÓ KÖZGYÜLESE.

Maros-tartomány élelmiszeriparosai céhalakuló közgyűléseit február 19-én délelőtt 10 órakor tartják a nagyszabású városi tanácstermében. Ehhez a céhhez fognak tartozni a pék-, mészáros és hentes, italdesztilláló, tőrökészítő, szódaviskészítő, perces, cukrász és téstészteműkészítő iparosok.

Beiktatták hivatalába Ion Dragu sajtóigazgatót

A sajtó és propagandaügyi minisztériumban estőtörtökön folyt le Ion Dragu új sajtóigazgató, volt athéni és ankarai sajtóattasé beiktatása. Titeanu államtitkár, Ion Dragut, mint régi és nagyra-becsült munkatársát üdvözlötte. Az új sajtóigazgató köszönetet mondott a meleg szavakért és a bele helyezett bizalomért, majd hangzottatta, hogy az új államélet egyik legfőbb parancsa az, hogy mindenkinek a maga helyén a legteljesebb mértékben meg kell tennie kötelességét. A fegyelmezett munkában, a köz érdekében mindenkinek teljes odaadással kell dolgoznia és erre ma meg is van a lehetősége az erők harmónikus összefonódásában, az erkölcsi és szellemi tulajdonságok kifejtésének kedvező légkörében. A sajtó és propaganda igazgatóság vezetésénél hódolatos munkára és igazi becsületességre van szükség. Magát a román sajtó megbízottjának tekintti. A külföldi laptudósítók is mindig nyitva találják a sajtóigazgatóság ajtaját.

Ion Dragu sajtóigazgatóvá való kinevezését az egész román sajtóélet a legnagyobb rokonszenvvel fogadta. Dragu már több éven át vezette ezt a nagyfontosságú állást és 1936-tól mostanig töltötte be az ankarai és athéni sajtótanácsos nagyjelentőségű tisztét és ebben a minőségben mindenki rokonszenvét és becsületét vívta ki.

A kereskedelmi érdekképviselők az adóátvitelizés mellett

A múlt évi adó átvitelzése, illetve az idei adó kivétel tárgyában a pénzügyminisztérium még mindig nem döntött és a jelek szerint az elhatározás csak február végére várható. A gazdasági érdekképviselők eddig ugyiszólván kivétel nélkül a múlt évi adók emelés nélküli áthozatala mellett foglaltak állást és mint legutóbb a Sfatu Negustoresc, most a Frontul Negustoresc is így döntött. Ez utóbbi a minisztériumhoz intézett emlékiratában részletesen kifejti azokat az érveket, amelyek az adóátvitelizés mellett döntenek. Valószínűnek tartják illetékes helyen, hogy az új pénzügyminiszter az adóátvitelizés mellett dönt, de a tavalyi adó bizonyos százalékkal emelve lesz.

Csak egy hónapi meghosszabbítás kérhető a letétbe helyezett vám végleges befizetésére

Az utóbbi években különböző miniszteri határozatok folytán lehetővé vált, hogy a vállalatok, amelyek gépek, géprészek stb. vámentességért folyamodtak, egy hónapi időtartamra letétbe helyezték a vámösszegeket. A feltevés az volt, hogy az elvámolástól számított egy hónapon belül a mentesség megszerezhető. A felek azonban hónapról-hónapra meghosszabbították a letéti időt, sőt törvénytellenesen egy éven túl is függőben hagyták az ügyet. A pénzügyminiszter a gyakorlat folytatásának végéle azzal a rendelettel, amely szerint a jelenleg letétben levő összegek az utóbb kapott meghosszabbítás sikertelen lejártával végleg az állam tulajdonába menjenek át. A jövőben az egyhónapos haladék csak rendkívüli indokolt esetben hosszabbítható meg 15 napra és csak a nemzetgazdasági minisztérium pártoló véleményezésével.

Körrendelet jelent meg a pénzügyi eljárási törvény alkalmazásáról

A pénzügyminiszter a végrehajtási eljárási törvény 12. szakaszához körrendeletet adott ki. Eszerint február 10-től kezdve a kihágási jegyzőkönyvek jóváhagyásának kérdése a következőképpen rendeződik: A pénzügyigazgatóság a következő esetekben hagyja jóvá a kihágási jegyzőkönyvet: 1. A forgalmi és fényűzési adótörvénybe, valamint a bélyegtvörvénybe ütköző kihágásokat, ha az adó és bírság együttes összege nem haladja meg az 50.000 leit, vagy csak a bírság a 20.000 leit. 2. Hagyatéki illetékkihágásnál, ha a bírság és egyszeres illeték összege a 100.000 leit nem haladja meg, feltéve, ha a nyers hagyatéki aktiva értéke 1 millió leinél kisebb. 3. Az automobiladónál, ha az adó és bírság összege, vagy csak a bírság nem haladja meg a 100.000 leit. 4. A látványossági adónál, az adó és bírság végösszege nem haladja meg az 50 ezer leit. Minden egyéb kihágási jegyzőkönyv felülvizsgálata a pénzügyminiszter hatáskörébe tartozik.

Rockefelleről Deterdingig

Szenzációs fejezetek az olaj hét évtizedes rémregényéből

Deterding halálával ismét megelevenedik a huszadik század legérdekesebb rémregényének története. Mert valóban rémregény az, ami az olajjal történik évtizedek óta szerte a világon.

Az olaj időnként tűzbe akarja borítani a világot és ez gyakran sikerül is neki. Pedig nem is olyan régen, talán mindössze hetven esztendeje, sokkal szerényebb szerepet játszott. Amerikában csodadoktorok vándoroltak ebben az időben városról városra, akik a petróleumot gyógyszer gyanánt árusították, reuma, rák és különböző jóindulatu kelések ellen. Az üzlet elég jól ment. Főleg az egyik csodadoktor csinált nagy üzleteket, aki hatalmas kocsival vonult városról városra és a kocsin nagy aszisztenciát vitt magával: három muzsikáló néger férfit és két, a zenére táncoló dekoltált néger hölgyet. A nagy apparátussal gyógyítgató és elég jó eredményeket elérő csodadoktornak Rockefeller volt a neve. Fia évtizedekkel később azután megalapította a Standard Oilt, amely — más eszközökkel segít a beteg emberiség gyógyítására.

Itt kezdődött az olaj rémregénye. A további fejlődést néhány szám szemléltetően illusztrálja. A világ petróleumtermelése 1900-ban 149.000 hordó volt. (Hét hordó sulya egy tonna.) 1933-ban ez a termelés megközelítette a másfélmillió hordót. És még egy érdekes adat: 1858 és 1935 között csak eredménytelen olajfurásokra több, mint 16 milliárd dollárt adtak ki Amerika területén.

A „királyok királyának” koncessziója

Perzsiában abban az időben rengeteg idegen fordult meg. A vendégek egyik legérdekesebbje volt egy bizonyos William D'Arcy nevű mérnök, aki fejébe vette, hogy Perzsiában fog vagyont szerezni magának. Kis karavánt szervezett, hogy bebarangolja és felkutassa a birodalmat. Heteket, sőt hónapokat töltött ezzel a meglehetősen fáradságos munkával, de az olajnak mégcsak nyomát sem találta. D'Arcy azonban nem nyugodott. Érezte, hogy csak ki kell tartania és az eredmény nem marad el. Pénze viszont elfogyott. Ekkor azután merész lépésre szánta el magát. Rávette Nasreddint, hogy adjon koncessziót, amely szerint 65 éven keresztül csak neki van jogában Perzsia területén olaj után kutatni. A koncesszióért 200.000 frankot ajánlott fel — még ma is rejtély, hogy ezt a pénzt honnan hajtotta fel, — viszont kikötötte, hogy ami petróleumot talál, az az övé lesz. A sah úgy érezte, hogy élete legjobb üzletét kötötte most meg...

D'Arcy Alexandriában összeismerkedett angol üzletemberekkel, akik hallottak a koncesszióról és meg akarták azt szerezni tőle. Négyszázezer frankot kínáltak, majd amikor D'Arcy nem állt kötélnék, ismét megduplázták az ajánlatot. Hiába volt azonban minden. Csak sokkal később derült ki, hogy az angolok miért ragaszkodtak olyan nagyon az üzlethez. Mialatt Nasreddin tárgyalta a mérnökkel, angol vállalkozók „magánszorgalomból” ugyancsak végeztek próbafurásokat Perzsiában. És éppen a legvárhatóbb helyen gazdag források bukkantak elő.

Persze a dolgot nem lehetett titokban tartani. Ekkor azután az angolok arra gondoltak, hogy D'Arcyval felesben bonyolítják le a további olajkutatást. A mérnök azonban hallani sem akart a dologról, hiszen ekkor már úgy érezte, hogy a célhoz ért. Erre „ismeretlen tettesek” feltörték szállodai szobáját, hogy ellopiják a koncesszióra vonatkozó iratokat. Nem találtak semmit. Néhány nap múlva merényletet követtek el ellene. A merénylet nem sikerült. Viszont a szerencsétlen mérnök már egyetlen lépést sem tudott megtenni anélkül, hogy a különböző ügynökök a nyomában ne lettek volna. Ekkor megunt a hajzát és egy óceánözös fedélzetére menekült, hogy kipihenje az utolsó napok fáradalmait.

A „DEREK” MISSIONARIUS

A hajón persze nem ismerkedett meg senkivel. Elege volt már az ismeretségekből. Egyetlen kivételt tett, egy rokonszenves misszionáriussal, aki fanatikus meggyőződéssel beszélt neki arról, hogy Perzsiában anglikán hittérítőket kelene letelepíteni. D'Arcy nagy bizalmat érzett a misszionáriushoz. Elmondta neki, hogy legjobban szeretne megszabadulni

NŐK EGYMAS KÖZÖTT.

A női képviselőjelölt föllép a pódiumra és bejelenti:

— Most minden hozzámintézett kérdésre válaszolni fogok.

Erre egy nő a hallgatóságból fölkiált:

— Hol vette, kérem, azt a csinos kalapot?

A reuma elleni csodaszerből elég hamar lett a huszadik század legfontosabb nyersanyaga. Néhány évvel ezelőtt a legkitűnőbb katonai szakemberek egyike alapította meg, hogy a világnak minden hadserege, flottája és pénze tehetetlenné bizonyul az az szemben, aki a petróleumforrásokkal rendelkezik.

A regény európai része Németországban kezdődik. 1858-ban a hannoveri fejedelem utasítására végeztek furásokat Wietze mellett. Amikor pedig szerte a világon megindult utjára a „folyékony arany”, német kémikusok voltak azok, akik a petróleumfinomítás legcélravezetőbb módszereit megtalálták. A körülmények különös találkozásának tulajdonítható azonban, hogy Németország mégis elsősorban ennek a nyersanyagnak a hiánya miatt vesztette el a világháborút. 1918 után hozzá is láttak, hogy sürgősen pótolják az elmulasztottakat. Nem volt természetes olajuk, feltalálták tehát a mesterségeset: Bergius és a Farbenindustrie a Leuna-benzinben hatásos konkurrenciát talált fel a természetes olajjal szemben.

Egy másik fejezet Perzsiában kezdődött husz évvel a világháború kitörése előtt. Teheránban ekkor Nasreddin sah uralkodott, aki nemes szerénységgel a királyok királyának címeztette magát, ez az előkelő titulus azonban nem akadályozta meg abban, hogy mellesleg meg ne kösse a világtörténelemnek alighanem legkülönösebb üzletét.

az egész petróleumüzlettel. A misszionárius érdeklődéssel hallgatta, azután felvetette a gondolatot: az anglikán egyház kezében a petróleumkoncesszió békét teremtené, viszont az üzletemberek kezében bizonyosan háborúra vezetne. Ajándékozta tehát a koncessziót hittérítési célokra. A mérnök belátta az érvelés helyességét és átadta a sok kellemetlenséget hozó irást a rokonszenves misszionáriusnak. Azaz, hogy nem is a misszionáriusnak, hanem az angol titkosrendőrségnek, amelynek legügyesebb ügynöke volt az ismeretlen, papi ruhába öltözött ember.

Anglia ezzel jó üzlethez jutott, hiszen amíg 1901-ben az egész petróleumüzlet Perzsia számára alig hozott 2000 dollár hasznot, addig 1929-ben az Anglo Persian Oil az üzleti évet csaknem 50 millió dollár haszonnal zárta. És körülbelül ugyanebben az időben került az angol petróleumpolitika élére az a férfi, akire valóban ráillett a jelző: megfelelő ember a megfelelő helyen. A „megfelelő ember” holland származású, egykori kis banktisztviselő volt, aki 1880-ban még örült, hogy fizetését felemelhette havi 30 forintról 32-re. A neve: Deterding. Vagyont néhány évvel ezelőtt 50 millió dollárra becsülték.

DIESEL ÉS EGYEB REJTELMEK

Az olaj hódító útját nehéz volna részletesen nyomon követni. Annyi bizonyos, hogy ez a hódító út nem ismert szentimentális szempontokat és nem riadt vissza az áldozatoktól: akkor sem, ha ezeknek az áldozatoknak egy részét talán el lehetett volna kerülni. Az egyik legizgalmasabb példa erre Diesel mérnöknek, a híres motorok feltalálójának esete. Diesel 1913-ban Angliába utazott, hogy értékesítse gépeinek szabadalmát, amelyeknek tudvaleg nem volt szükségük a mindenható olajra. Diesel elutazott Angliába azonban sohasem érkezett meg. Azon a rövid úton, amely a Csatornán át vezet, nyomtalanul eltűnt. Ugyanekkor eltűntek összes tervei és fejejegyzései is. Hogy öngyilkos lett volna, ez a feltevés legalább is valószínűtlen.

Egy további fejezet Mezopotámiában játszódott 1920-ban. Mezopotámia kormányán olyan emberek ültek, akikben Deterding százszázalékosan megbízott. Csak az volt a baj, hogy amikor Mezopotámia rejtett olajkincseinek feltárását a békekötés után meg akarták kezdeni, Anglia szemben találta magát egy legyűrhetetlen ellenféllel, Kemál pasával. Ezután újabb felhők tornyosultak az égen, de az angol olajkirályok az utolsó pillanatban megtalálták a módot a komplikációk elhárítására. A „módot” úgy hívták, hogy Sir Basil Zaharov.

A további momentumokról most, Deterding halálával kapcsolatban talán már nem kell beszélni. Néhány évvel ezelőtt egy külföldi újság körkérdeésben megkérdezte az úgynevezett illetékeseket a petróleumkérdés állásáról. A megkérdezettek azt írták, hogy a petróleumforrásokért való versenytámas háborúra fog vezetni — Anglia és Amerika között. Mégpedig nem is olyan messze távolban, hanem 1940 körül. Ma 1939-et írunk. A jóslat egyelőre nem látszik valószínűnek...

Ki nem váltott és elkobzott árukat árvereztet el a pénzügyminisztérium

A pénzügyminisztérium a vámoknál maradt és ki nem váltott, vagy pedig elkobzott vámárúkat elárvereztet. Az aradi vámnál február huszadikán, a brassói vámnál február 21-én, a szatmári vámnál március 2-án, a nagyszebeni vámnál március 3-án, a Timisoara-Intrepozite vámnál március 6-án, a Timis-Bega vámnál március 7-én, az érmiályfalvai vámnál március 8-án tartják meg az árveréseket. Az elárverezett árukat csak exportálni lehet.

Felszámol a Szeszszindikátus Részvénytársaság

Az Asociația Fabricilor de Spirit Industrial, amely a Szeszszindikátus jogutódja, február huszonkettedikén tartja meg ezévi rendes közgyűlését a Szeszszindikátus bucurestii székhelyén. Ugyanezen a napon tartja meg a Sindicatul Spirituului S. A. is közgyűlését, amelyen megállapítják a szindikátus feloszlását és a felszámolás megkezdését, kinevezik a felszámolókat és megállapítják a felszámolás módozatait. A szeszgyárak eladási irodája az Asociația Fabricilor de Spirit Industrial tovább folytatja működését.

Megalakult a szatmári lakatosmesterek cöhe

A szatmári lakatosmesterek a Munkakamara helyiségében tartották meg céhalakuló közgyűlésüket. Az új cöhtisztikara a következőképpen alakult meg: elnök Murgu Ioan, alelnök Vizsionovski János, titkár Sós György, pénztáros Róth Béla, ellenőrök Payer Károly és Pann Endre, választmány: Rozsnay Lajos, Mohl Kálmán, Abrudán János, Majthényi Károly.

Eltávolították a képesítés nélküli vágóhídi munkásokat

A munkügyi minisztérium még a múlt év folyamán rendeletet adott ki, amelyben előírta, hogy a városi vágóhidakon csakis megfelelő képesítéssel rendelkező mészárosok dolgozhatnak. A dési polgármesteri hivatal most elhatározta, hogy saját hatáskörében ellenőrizni fogja a rendelet végrehajtását és a városi vágóhíd üzeméből eltávolítja a képesítés nélküli mészárosokat.

A betegsegélyző-törvény módosítását és a kiskereskedők adóterhének mérséklését kéri a temesvári kereskedők egyesülete

A temesvári Kereskedők Egyesülete a napokban választmányi ülést tartott, amelyen nagyfontosságú határozatokat hoztak. A kereskedelmi és iparkamara útján kérik fogják, hogy az új betegsegélyző-törvény most készülő végrehajtási utasításába vegyenek fel olyan módosító rendelkezést, amely szerint ne csak a biztosított felesége mentesüljön a biztosítási illeték fizetése alól, ha az üzletben dolgozik, hanem a férj se legyen biztosításra kötelezett, ha az üzlet a feleség nevére szerepel. A kiskereskedők és kisiparosok három évre előzetesen megállapított adójának a folyó évre történő elővezetésénél pedig azt kérik, hogy ha az adófizető igazolja jövedelmének legalább húsz százalékos csökkenését, az elővezetett adót is megfelelően mérsékeljék.

Megalakult a szamostartományi textiliparosok cöhének beszercecmegyei alosztálya

Beszercecmegyei jelentik, hogy ott megalakult a szamostartományi textiliparosok foglalkoztatott iparosok cöhének alosztálya. Az alakuló gyűlésen a cöhe kolozsvári központja: M. Cristea cöhelelnökből, Gh. Mossan, M. Kovács és I. Weintraub választmányi tagokból álló küldöttség képviselte. A cöhe beszercecmegyei alosztályának elnökévé Căpanariu Dumitru választották meg.

NAGY ELFOGLALTSÁG.

Krix találkozik az uccán Kraxszal és megkérdi: — Mióta felvetted az örökségedet, egész nap nem csinál semmit?

— Dehogyan is nem, — felel Krax — délig alszom. Egy órákor reggelizem. Öt órákor ebédelek. Nyolc óráig kuponokat vágok, kilenc óráig sajnálom a szegény rokonaimat és aztán aludni térek.

Alkohol gyártására alkalmas eszközök találása

A nagyváradi törvényszék egy konkrét ügy kapcsán kimondta, hogy az a tény, hogy valakinek a birtokában alkohol gyártására alkalmas eszközök találhatók és ezekre nem volt hatóságok részéről engedélye, csak az eszközök elkobzásával büntethető.

Kolozsváron megkezdtek az iparengedélyek kiosztását

A kolozsvári Munkakamara közli, hogy február 15-én megkezdte az iparengedélyek kiosztását. A munkakamara felkéri azokat, akik ezirányú kéréseiket már beadták, hogy a kérésekhez csatolják a következő aktákat: 1. Mesterkönyv. 2. Betegsegélyzői nyugta 200 lei befizetéséről. 3. A város közegészségügyi szolgálata által kiállított működési engedély. 4. Két darab 6×9 alapon készített fénykép.

A munkakamara ugyanakkor figyelmezteti azokat is, akiknek műhelye működik és becsérlés végett nyújtották be régi iparengedélyüket, hogy kötelesek új iparengedélyt váltani és a szükséges iratokat előterjesztani.

A látványossági adó lerovásának szabályozása

A kolozsvári kivetési pénzügyigazgatóság a pénzügyminisztériumból érkezett leirat alapján rendeletet bocsátott ki, amely szabályozza a látványossági előadások során fizetendő látványossági adó lerovásának körülményeit és módozatait.

A hirdetmény értelmében a különböző látványosságok rendezői — legyenek azok állandó jellegűek, vagy csak esetenkéntiek, szórakoztató, tudományos jellegűek, vagy sportmérkőzések — ha azokat a belépőjeggyel rendezik, a látványossági adóról szóló törvény értelmében a vonatkozó jegyeket legkevesebb öt nappal az előadás megrendezése előtt be kell nyújtásuk a pénzügyigazgatóságoknak, ellenkező esetben az a veszély fenyegeti a rendezőseget, hogy a késedelmesen benyújtott jegyeket nem láttamozzák.

A hirdetmény hangsúlyozza azt is, hogy szigorúan tilos a különböző látványosságok, előadások, sportmérkőzések jegyeit más papírra nyomni, mint az illetékes pénzügyigazgatóság részéről kibocsátott recézett, bordás papírra. Tilos a kedvezményes-, tiszteletjegyek, vagy olyan meghívóknak — amelyek egyúttal a belépődíj megváltásával is kapcsolatosak — külön, más papíron való kidomtatása vagy előállítás. Miután az ilyen módon előállított kedvezményes-, vagy tiszteletjegyek, valamint a fizetés nélküli belépésre jogosító meghívók után nem fizetik le az államot illető jegyadót, az ilyen jegyek forgalombahozatala tilos és azt a rendezőseget, amely ennek ellenére az ilyen jegyeket mégis forgalombahozza, a látványossági adóról szóló törvény értelmében szigorúan megbüntetik.

A régi törvény alapján intézik el a december 15 előtt beadott cégjegyzési kéréseket

A múlt év decemberében módosított cégjegyzési törvény módosításával kapcsolatban nem tisztázódott az a kérdés, hogy a törvényt módosítás életbeléptetése előtt beadott, de még el nem intézett cégjegyzési kérések az új, vagy a régi törvény alapján bírálandók-e el. Ebben a kérdésben nagyfontosságú elvi jelentőségű döntést hozott a szatmári törvényszék, kimondván, hogy a kereskedelmi és iparkamarák mellett működő céghivatalok azokat a kéréseket, amelyeket 1938. december 15-e előtt adtak be, a régi törvény rendelkezéseinek megfelelően kötelesek elintézni.

A társadalombiztosító terhek enyhítését kérik a nagyváradi fodrászok

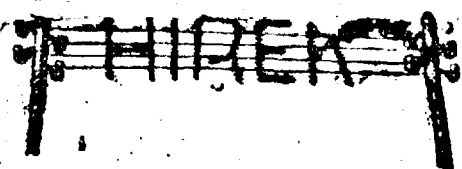
A nagyváradi fodrász-céh legutóbbi gyűlésén állásfoglalás történt az új betegsegélyző törvény túl magas járulékaival alkalmazásával szemben. A gyűlés megbízta a cöhe vezetőségét, járjanak közben Vasca Teodor igazgatóná, az alkalmazás enyhítése céljából. A megbízatáshoz híven, a cöhe vezetősége részéről Jigovan János, Motiu, Farkas és Gyurcsik vezetőségi tagok fel is keresték Vasca Teodort, a betegsegélyző pénztár igazgatóját és előadták, hogy különösen a kisebb fodrázműhelyek tulajdonosai képtelenek eleget tenni a járulékok fizetésének. Kérték, hogy ahol a mester egyedül, vagy csak egy inassal dolgozik, a legalsóbb járulékokat vessék ki, ahol egy segéd és egy inas dolgozik, ott a műhelyeket alacsonyabb osztályba helyezték.

Vasca Teodor megértéssel hallgatta a fodrász-cöhe kérelmét és utalt arra, hogy már maga is terjesztett be javaslatot a központhoz, amelyben azt kérte, hogy a járulékok fizetésénél tegyenek különbséget a belvárosi és külvárosi fodrázműhelyek között. A belvárosi fodrászüzemek az előterjesztés szerint az ötödik, az egy segéddel és egy inassal dolgozók a harmadik, a két segéddel dolgozók pedig a negyedik osztályba tartoznának eszerint. Addig is, amíg erre az előterjesztésre váasz nem érkezik — kérte Vasca Teodor — legyenek türelemmel a fodrászok és a régi osztályozás szerint fizessék járulékaikat.

A törvényszék illetékessége baleseteknél

Egy tordai iparvállalat munkását halálos baleset érte, melynek következtében a társadalombiztosító pénztár a munkás örököseinek kifizette a törvényben biztosított nyugdíjat. A munkásbiztosító pénztár később 150 ezer leles keresetet indított a tordai iparvállalat ellen, amelyben az általa kifizetett nyugdíjösszegek visszafizetését követelte. A keresetnek a tordai törvényszék helyt adott. Az ítélet ellen a vállalat a kolozsvári táblához fellebbezett, arra hivatkozva, hogy a törvényszék elutasította a vállalat előterjesztett illetékességi kifogását, noha a jelen esetben a munkásbiztosító követelése a vállalat és alkalmazott közötti jogviszony következménye és ily esetekben nem a törvényszék, hanem a munkabírószék illetékes. Az ítéletábla a fellebbezést elutasította és most ezt a másodfokú ítéletet a semmitőszék is helybenhagyta.

AMI MÉGIS SOK.
Döcög mérgesen állít be a kávéházba és indígnálódva mondja:
— Ha ez a Pöcög még egyszer megenged magának olyasmit, amit tegnap csinált, el fogom vésztetni a türelmemet.
— Hát mit csinált?
— Feljött a lakásomba és szó nélkül hatáson forogott.

AZ IPAROS

Megjelenik minden második pénteken.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.

Redactia si administratia — Szerkesztőség és Működőhely — Redaction und Administration:

Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Eves kötetért árenda díj.

Arad, Caminul Industriilor — Iparos Otthon, Breda Brătianu 18.

Az ország fémtermelése emelkedett az elmúlt évben

A Phönix réztermelése tíz százalékkal növekedett — A Molibden S. A. termelése is fokozódott

Románia tudvalevőleg gazdag ércelőfordulásokkal rendelkezik oly fémekben is, amelyeket külföldről vagyunk kénytelenek importálni, mert a belföldi fémelőfordulások kimerülése megfelelő töke hiányában még nem olyan méretű, hogy a szükségletet kielégíthetné. Az utóbbi években mindezek ellenére a belföldi fémtermelés fokozódott. Így a nagybányai Phönix réztermelése koncentrátumokból a múlt évben 800 tonnát tett ki, ami 10 százalékkal több, mint az előző évben. A termelés növekedését az újabb flotációs berendezés üzembe helyezése és új bányák kitermelése tett lehetővé. Az 1939. évben előreláthatólag az elektrolitikus réz termelése emelkedni fog, mert a Mica Dicsőszentmártonban és a RIMMA Ploestiben fogja az elektrolizáló berendezést üzembe helyezni.

Növekedett a múlt évben a molibdentermelés is. A molibden a világpiacra igen nagy keresletnek örvend. Molibden kitermelésével Bihar megye területén Baita község határában az Aurum érdekelttségébe tartozó Molibden S. A. foglalkozik, amelynek termelése a múlt év első felében 68 tonnát tett ki, az 1937. teljes évi 27 tonnával szemben. Információink szerint az 1938. év második felében és ez évben a molibdentermelés fokozódott, amit a Molibden S. A. újabb investíciói tettek lehetővé.

— Alkotmányos az állam ingatlan-elővételi joga. A semmitőszék egyesített tagozata érdekes határozatot hozott az állam elővételi joga tárgyában. Az 1937. évi törvény szerint a falusi ingatlanok eladásánál az állam elővételi joggal bír. A törvény megjelenése időpontján egy ingatlan már el volt adva, de a tulajdonjog a telekkönyvben nem volt bekezelevé. Az állam az ügylettel szemben elsőbbségi jogát érvényesítette, amelynek a bíróság minden fokon helyt adott. A vételtől ekkor elesett fél alkotmányellenesség címén tagadta meg az 1937. agrártörvény 47. szakaszát, amely az elővételi jogot megállapítja. A semmitőszék egyesített tagozata alkotmányosnak jelentette ki a megtámadott törvényszakaszt.

— PERNYERTES LETT A TELEFONTÁRSASÁG AZ AVIATIKAI ALAPPAL SZEMBEN. Megirtuk, hogy a semmitőszék elé került az a kérdés, hogy a Telefonszolgálat nyugtáira kelle repülőbélyeget tenni, holott a társaságot koncessziója mentesíti minden illetéktől. A kérdést bírói megkérdezés alá bocsátották és eddig az Aviatikai Alap maradt pernyertes, míg most a semmitőszék kimondta, hogy a repülőbélyeg is illeték és annak leróvása alól a Telefonszolgálatot mentesítette. Így tehát az előfizetési nyugtákra sem kell repülőbélyeget tenni.

— Üzleti könyvek láttamozása a kereskedelmi kamarák által. Az új kereskedelmi törvény május 1-től életbe lép és ezen időponttól kezdve a kereskedelmi társaságok tartoznak a törvényben előírt könyveket vezetni. A könyvek évenként egyszer a Kereskedelmi és Iparkamara cég. hivatala által ellenjegyeztetnek. Valószínű, hogy a Kamarák Szövetsége az egész országban egységesen állapítja meg a láttamozás eljárását. A kamarák a láttamozásért díjakat állapítanak meg, amelyeket jóváhagyás végett a nemotmaradásig tartoznak feltüntetni.

Pálinka, ékszer és bőr forgalmi adója

Pénzügyminiszteri rendelet a munkaértékek forgalmi adójáról

A forgalmi adó helyes alkalmazása végett a pénzügyminiszter utasítást adott ki. Elsősorban a pálinka forgalmi adójáról intézkedik akként, hogy a nem monopolizált pálinka után a M. A. T. által megállapított ár után fizetendő a forgalmi adó és az 5 százalékos értékkülleték. A gyárak által forgalomba hozott monopolizált italok után a forgalmi adó a M. A. T. által negyedévenként meghatározott ár után fizetendő. A forgalmi adó a forgalombahozatalkor esedékes és a többi adókkal együtt fizetendő. A receptisa és nyugta száma a szabadforgalmi butetinbe bevezetendő.

Az utasítás a továbbiakban az ékszerészek javítási munkájának forgalmi adójáról szól. Eszerint az ékszerészeknek nyomban speciális regisztert kell nyitni, amelybe dátum szerint bevezetik a javítási munkálatokat és azok után forgalmi adót fizetnek. A regisztert a pénzügyigazgatóságon kell láttamoztatni.

Az új áruk készítésénél a forgalmi adó továbbra is fémjelzési regiszter alapján fizetendő.

Megállapítja az utasítás, hogy a bőrüzemek (bőrfeldolgozók) nem szőrmézett áru után fizetik a forgalmi adót, hanem csak a végzett munka értéke után. A rendelet szerint — amennyiben a 75. szakasz szerinti mentességben nem részesülnek — a kereskedők és bőrfeldolgozó üzemek tartoznak az elkészített bőr forgalmi adóján kívül a konfekcionálás értéke után is forgalmi adót fizetni. A speciális regiszterben bevezetendő a kikészítés végett kapott bőr mennyisége, minősége és tulajdonosa, míg az ellenoldalon az elkészített áru az eladási ár feltüntetésével. A forgalmi adót a bőrgyár (műhely) tartozik fizetni és az alól a kisiparosok sem mentesek. Mindez nem vonatkozik importált árura. Az asztrachánként eladott báránybőr nem esik a báránybőrrel azonos forgalmi adó alá.

Lebontás veszélyével tenyeget egy semmitőszéki határozat egy tízmilliós blokkházat

Kérheti-e a szomszéd az építési engedély megsemmisítését?

1936-ban történt, hogy két mérnök engedélyt kapott arra, hogy a bucarestii Bul. Lascar Catargiu egy tízmillió lei értékű többemeletes bérházat építsen és nyomban hozzá is kezdtek az építéshez. Az építési engedély kiadását azonban a közvetlen szomszéd, Stefan Ardelean, akinek szintén blokkháza van, a közigazgatási táblánál keresettel támadta meg, mondván, hogy az építési engedély kiadásánál nem tartották be az akkor már életben levő 1936. évi építési szabályrendeletet. Így például a beépített terület több, mint a felek fele, a ház a megengedett 12 méternél hat méterrel magasabb, végül, hogy a két szomszéd között csak két és fé méter hely van, négy méter helyett.

A közigazgatási tábla a keresetet elutasította azon a címen, hogy ha igazak is a szabálytalanságok, de azok nem sértik a felperes érdekeit és ilyen anyagi érdek hiányában nincsen felperesnek kereseti joga. A blokkház közben felépült, sőt a lakók is beköltöztek, míg most a semmitőszék megépő fordulattal helyt adott a felperesi felfolyamodásnak és kimondta, hogy Ardeleanut a felperességi jog megilleti, tehát érdemben fogja letárgyalni, hogy az építési engedély szabályszerű-e. Ez csak a májusban tartandó tárgyaláson fog megtörténni és ha az az építési engedély szabályszerű. Ez csak a májushátra, mint az épület lebontása.

— NÉGYMILLIÁRD LEIT FEKTETTEK BE RÉSZVÉNYTÁRSASÁGOKBA 1938-BAN. A most közzétett kimutatás szerint 1938-ban ujonnan alakult és részben már működött részvénytársaságokba közel négy milliárd lei fektettek be. Az új vállalatokba fektetett tőke 891 millió lei, míg tőkeemelés révén a régi vállalatokba, több mint hárommilliárd lei fektettek. A statisztikák szerint 1929., vagyis a lei stabilizálása óta ez volt egy év leforgása alatt a legnagyobb romániai tőkebefektetés. Az 1937-es évben ugyan a tőkebefektetés nagyobb volt, de ebben benne volt három olyan hitelintézet kiterjesztése, amely állami tőkével alakult és ezért magánbefektetésnek nem tekinthető. Ezekbe az intézetekbe az állam egymilliárd 600 millió lei fektetett. Az 1938-ban új vállalatokba befektetett 891 millió leiből 669 millió lei került ipari vállalatokba és ebből az összegből 410 millió lei fémipari vállalatokba. Közvetlenül a fémipar után a textilipar következik, amelybe 18 ujonnan alakult vállalat 130 millió lei fektetett. Kereskedelmi vállalatokba 199 millió lei fektetett, az ujonnan alakult kereskedelmi vállalatok száma pedig 101.

— Rengeteg újdonság a lipcsei Tavasz Vására. Miként minden esztendőben, úgy idén is sok újdonságot mutatnak be a március 5—10. közötti lipcsei Tavasz Vására. Háromszáz cég a német birodalom minden részéből állít ki hasznos és célszerű technikai újdonságokat, ezek között bizonyára feltűnést fog kelteni az újfajta teljesen modern csomagolópapír, amelyet vékony, de rendkívül erős műanyagból készítenek és amely előreláthatóan rövid idő alatt népszerűvé válik. Az üzleti életben nagy hasznát vesznek ennek az új csomagolóanyagoknak, mert kevés a súlya, ami nagy csomagokat expedáló cégeknek fontos. Az üvegipar szintén sok újdonságot hoz ki, különösen tetszetősek lesznek az olcsó és praktikus ajándéktárgyak, amelyek óriási választékban kerülnek piacra. A januárban megkötött román-német kereskedelmi egyezmény lehetővé teszi, hogy a vásár területén és ideje alatt történt üzletkötésekből kifolyóan árut hozhasson be Románia Németországból.

— ÓRIÁSI ELTÉRÉSEK AZ INGATLAN-ARAKBAN. A földművelésügyi minisztériumban statisztikát dolgoznak ki a földárakról. Az egyes megyékből beérkező jelentések szerint az árak eddig példátlan szélsőségeket tüntetnek fel. Míg az ország egyes részein egy hold legelő 500 lei, másutt 25 ezer lei, azántó föld holdanként néhol 4000 lei, másutt 40 ezer lei.

— REPÜLŐBÉLYEG ALKALMAZÁSA. A Nemzeti Aviatikai alap a petroleumiipari szindikátus megkeresésére közölte, hogy, ha helyhiány miatt az összes repülőbélyeg nem helyezhető el a számla szélén (cotor), úgy a számla egyéb helyén róhatók le anélkül, hogy a kiállító ezzel kihágást követne el. Ugyanezen szindikátus azon kérelmére, hogy a tízezer leinél kisebb bélyeg is leróható legyen a Banca Nationalánál, a Nemzeti Aviatikai Alap közölte, hogy nem áll módjában a törvény ellen intézkedni, de legközelebb 200 és 500 lei című repülőbélyegek kerülnek forgalomba.

— ÜZLETRÉS Z VÉTELENEK ILLETEKEZESE. Valamely vállalat üzletrészenek átengedése a bélyegtörvény 15. szak. 9. cikke szerint 4 százalékkal illetékeztethető. Eltérő volt a kivető, pénzügyi hatóságok álláspontja, hogy vajon az átengedési okiratban feltüntetett ár, vagy a vállalat követelése és ingóságai összértéke után kell az illetéket kivetni? Egyes pénzügyigazgatóságok szerint az üzletrész átengedményezése egyben az összes követelések részbeni átengedményezését jelenti, míg a vételár csak az aktív és passzív vagyon közötti különbözetet tünteti fel. A pénzügyminiszter elé kerülve a kérdés, az úgy döntött, hogy a felek által feltüntetett vételár az illetékezés alapja, ha azonban a kincstár úgy találja, hogy ez az érték nem felel meg a való értéknek, jogában áll a törvényezéknél a bélyegtörvény 54. szakasza értelmében a kivetés kontesztálni.

— RENDELET A 3 EZRELEKES SZÁMLAI BÉLYEGRŐL. A Monitorul Oficial február 10-iki száma, a központi bélyegbizottság következő rendeletét közli. Minden áru után, amelyet kereskedelmi társaság — akár képviselőtek — belföldön más kereskedelmi társaságoknak adnak el, 0.30 százalékos bélyeggel ellátott számlát tartoznak kiadni, mert a bélyegtörvény 14. szak. 13. paragrafusára szerint, minden árbevételest ezen aránylagos adónak váttnak alk és mert, a kereskedők egymásközti ügyletekben a számlák kibocsátása kötelező.

— A MUNKAALAPI ILLETEK ALÓLI MENTESÉG. A munkaügyi minisztérium legközelebbi rendeletet ad ki az egy százalékos munkaalap díj alól való mentesség és leszállítás tárgyában. A munkaalap díj alól a legutóbbi módosító törvény állapítja meg.

MEGNYILT A KOLOZSVARI MUNKA-KAMARA TOVABBKEPZO TANFOLYAMA.

Hirt adunk már arról, hogy a kolozsvári munkakamara az iparosok és iparostanulók továbbképzésére tanfolyamokat rendez. A tanfolyamok ünnepélyes megnyitása az Ipartestület székházának nagyközműben vasárnap történt meg. A megnyitó beszédet dr. Hariton Moldovan munkakamarai elnök mondotta. Utána dr. Metes Nistor mérnök, a villamosüzem műszaki igazgatója és Salvan Virgil városi mérnök, valamint Bazil Tarnoveanu munkügyi főfelügyelő tartottak beszédeket, amelyekben a tanfolyam nagy jelentőségét ismertették.

— A központi bélyegbizottság határozatai. A központi bélyegbizottság kimondotta, hogy miután a legelői közbirtokosságok a törvény szerinti közjogi természetű jogi személyiségekkel váltak, így a hatóságokkal való írásos beadványaiknál bélyegmentességet élveznek. — A szakmai képzésszerű és az ipar gyakorlatáról szóló törvény 28. szakasza szerint a tanoncsiszások és az ennek beiktatási kérvénye bélyegmentes, azonban ezt a kedvezményt nem lehet a tanoncsiszóval kapcsolatos egyéb beadványokra kiterjeszteni, amelyek tehát bélyegzendők.

— INGOK, INGATLANOK ÉS KÉTES KÖVETELÉSEK AMORTIZÁCIÓJA. Az UGR közbenjárására a központi pénzügyi bizottság döntött az ingó, ingatlan leltári vagyonok leírásáról, amely — a döntés szerint — ezévből sem lehet több, mint a teljes érték 15 százaléka. Ugyanakkor a bizottság az összes kinnlevőségek 10 százalékat határozta meg, mint kétes követelések tartózkodására fordítható maximális összeget. Ezen mennyiség felüli leírás a mérlegben figyelembe nem vehető.

(=) A szállítójegyek felbélyegzése. A Monitorul Oficial a központi bélyegbizottság fontos rendelkezését közli, amely szerint mindazok az elismervények, amelyeknek alapján egy lezártított áru átvétele nver nyugtázást, okmánybéllyeg kötelezettsége alá esnek. Eddig ugyanis az volt a gyakorlat, hogy az utnevezett szállítójegyeken a cégek csakis rendelőbéllyegvet raktak le az áru értékének megfelelő összegben. A bélyegbizottság a bélyegkötelezettséget a kincstári bélyeg alkalmazására is kiterjesztette. Hátramarad még annak az eldöntése, hogy mely időponttól kezdve kötelező ezen kincstári bélyeg alkalmazása a szállítójegyekre. Jogászai körök felfogása szerint a bélyegbizottság döntvénye a kihirdetés időpontjától válik kötelezővé és így kiindulási időpontnak február tizedike volna tekintendő.

— GYAPJUFONAL ÉS GYAPOT BEHOZATALA. A nemzetgazdasági minisztérium importigazgatósága értesítette a kötött és szövött áru készítésével foglalkozó gyárakat, hogy a gyapot és gyapjufonal behozatati engedélyt az üzem teljesítőképességéhez mérten fogják kiadni, alapul véve a 8 órai napi munkaidőt. A jövőben is csak előzetes beföldi vásárlások igazolása mellett adnak ki importengedélyeket és a vásárlást igazoló okirat csak úgy használható, ha a kiállításától hat hónap még nem telt el.

56 százalékkal nőtt a múlt évben az óvatolt váltók értéke

A temesi tartomány kedvező gazdasági helyzete a statisztika adataiból is kitűnik. A régi királyság sokkal többet óvatol, mint Erdély.

Az igazságügyi minisztérium statisztikai hivatala összeállította az elmúlt három év adatait a váltók óvatolásáról. Ezek szerint óvatoltatott 1936-ban 39.697 váltó 385.893 ezer lei értékben 1937-ben 50.886 váltó 521.223 ezer lei értékben 1938-ban 79.461 váltó 708.374 ezer lei értékben

Tehát három év óta nemcsak számban, hanem értékben is emelkedik az óvatolt váltók száma és ez az emelkedés 1937-ről 1938-ra a váltók mennyiségét tekintve 56 százalékos, míg értéküket nézve 56 százalékos. Bármilyen kedvezőtlen jelenség az emelkedés, mégis a váltóforgalom felélénkülését jelenti, mert az 1934. és 1935. években — a konverziós törvény életbelépte után minimális volt a váltókibocsátás.

Az 1938-ban óvatolásra került váltók az országrészek szerint így oszlanak meg:

Régi királyság	50.048 drb. 523 millió lei
Erdély	16.850 drb. 127 millió lei
Basarabia	9.708 drb. 41 millió lei
Bucovina	2.860 drb. 16 millió lei

Az emelkedés Erdélyben az 1937. évi óvatolásokkal szemben 35 százalékos, tehát az országos átlag alatt marad. A statisztika kedvezőtlennek látszik a régi királyságra nézve, de figyelembe kell venni, hogy ott a váltóóvatolások szokásosabbak, mint Erdélyben és olyan esetekben is óvatolnak, amikor arra törvény szerint nincsen szükség, például a csupán kibocsátói aláírással ellátott váltókat is.

Az Erdélyhez tartozó tartományok szerint az óvások így oszlottak meg:

Maros	5418 drb. 33 millió lei
Szamos	6029 drb. 51 millió lei
Temes	3883 drb. 26 millió lei

A legnagyobb Szamosban az emelkedési arányszám 7.3 százalékos, de a legkedvezőtlenebb mégis a muresi tartományban, ahol kisebb az üzleti élet, mint a temesi tartományban, mégis közel kétszer olyan nagy váltótőke maradt lejáratkor fizetés nélkül, mint a Temes-tartományban.

Áruszállításnál nem kell számlamásolat

A forgalmi adó központi bizottsága magyarázó határozatot hozott a gyárak kötelező számlabemutatóit illetően. Eddig az volt a helyzet, hogy minden áruhoz, amely a gyárból kiment — a forgalmi adó könnyebb ellenőrzése végett — számlamásolatot kellett csatolni. Az ipari érdekképviseletek rámutattak arra, hogy egyrészt nehézkes az, hogy már az áru kimenetelénél készen legyen a számla, másrészt ez felesleges is, mert a vállalatoknak öt éven át

meg kell őrizniük irataikat és így az ellenőrzés utólag is lehetővé válik.

A forgalmi adóbizottság határozata szerint a jövőben csak a liszt és bórászok elszállításánál kell számlát csatolni, míg más áru szállítási bonkizetében adandó fel. A szállítási bonkokat egy füzetből tépik ki és így az ellenőrzés ezen az alapon megy végbe.

— A vámmalmok számlát tartoznak adni. Ismeretes, hogy a vámmalmok a vámgabonát nem őrlhetik fel, hanem csak, mint gabonát adhatják el. A visszaélés meggátolása végett a pénzügyminiszter rendeletet adott ki, hogy mindazok a malmok, amelyek hengerhossz szerinti díjat fizetnek és negyedszázalékos fogyasztási illetéket, számlát tartoznak a vámul kapott és általuk továbbadott búzáról és árpáról adni. A számla a pénzügyigazgatóság által láttamozott szelvényes füzetből tépendő ki és azon feltüntetendő: 1. A malom neve és címe. 2. A vevő neve és címe. 3. A mennyiség és a termény minősége. 4. A kapott értéke.

— NYERSANYAGVASÁRLÁS VÉGETT. NAGY ARANYKESZLET VÁNDOROL AMERIKÁBA. Amerikai pénzügyi körökben megállapítják, hogy az utóbbi időben feltűnő nagy mennyiségű arany vándorolt át Európából a tengeren túlra. A Havas távirati iroda tudósítja úgy véli, hogy az arany „menekülése” Európából nem véletlen műve, hanem az az európai államok tudtával történik. A Havas tudósítója szerint ugyanis az európai államok azért szállítják át nagymennyiségű aranykészleteiket Amerikába, hogy egy európai konfliktus esetén legyen miből nyersanyagot vásárolni. Amerikai pénzügyi körök mindenesetre kedvezően ítélnek meg az arany hozzájuk való vándorlását.

A NYUL KIUGRIK

Írta: MARJALAKY TIBOR

Igaz, már hallottam úgy félüvel és Laci is kitesített leveleiben erről a fordulatról, de azért nekem nem hittem az egészet. — Hát hogyan is lehetett volna, amikor szerintem és az egész falu ezant: Még az Uristen is egymásnak teremtette Laci és Annuskát.

Nem is volt még egy ilyen pár a környéken. Laci, magas, barna, szélesvállu, nagyon komoly fiú, — míg Annuska a legédesebb és legaranyosabb zőke kislány, akit valaha láttam. Annuska sem volt szegény, Lacinak is volt mit aprítani a tejbe... Már engedje meg a világ, de nagyon egymáshoz illettek.

Méltó volt tehát fűháborodásom, amikor husvéti szabadságomra hazatérve saját szememmel győződtem meg, hogy bizony Laci és Annuska között csakugyan szakadoznak az aranyfonalak.

Alig vártam, hogy találkozjam Lacival. Gyermekkori jópajtások voltunk, a középiskola padjait is mint jószomszédok koptattuk hosszú esztendőknél. Nem is volt titkunk egymás előtt.

— Mi van a kislánnyal te Laci?! — volt az első kérdésem, amikor kiörvendeztük magunkat a vízparti áras felett.

— Ugyan miféle kislánnyal?! — adta a szegyet az én komám.

— Tyűh, azt a nemjőjét! — kiáltottam föl —

hát már tudni sem akarsz róla? Ez már csakugyan nagy szó!

Node elővettem én a kedves barátomat és addig vallattam, kereszkérdeztem, amíg mesélni nem kezdett.

... Nem is olyan régen volt. Egyszer csak megállt az uccán Gerey néni, Annuska édesanyja és azt mondja, néhány bizalmas szava volna hozzáam.

— Nézze Laci — mondotta, mikor mellésgödtem — Annuska már tizenhétéves és mi bizony szeretnénk férjhez adni. Megértjük mi, tudja Laci — folytatta, — hogy maguk nagyon jól szórakoztak, de ugy-e nem haragszik, ha arra kérem: ne jöjjen többet hozzánk... Szép, nagyon szép a fiatalok, — de egy fiatalember most nagyon komoly szándékkal közeledne és éppen csak magától nem mert eddig nyilatkozni... Ugy-e megért engem...

Hogyne, Laci nagyon is megértette Gerey néni. Annysira megértette, hogy nem értett semmit. Forogni kezdett körülötte a világ és a nagy forgásban csak azt vette észre, hogy Annuska egyszerre nagyon, de nagyon messze került tőle.

— Napokig nem értettem semmit — folytatta vallomását Laci — végre elhatároztam, hogy becsélek Annuskával. Nem rendeztem tudod jeleneteket, csak annyit kérdeztem tőle:

— Igaz ez Annuska?

— Ő nem nézett reám, de azért határozottan mondta:

— Igaz, Laci.
— Hát akkor... Isten vele... Ementem. Annuska ki sem kisért.

Szótlanul sétáltunk tovább. Ssemem sarkából figyeltem barátom arcát. Komoly volt, szokatlanul komoly.

— Te Laci — kérdeztem tőle hosszú halgatás után — ugye te még most is szereted Annuskát? Nem szólt Laci egy árva szót sem. De nagyon jól ismertük egymást. Ugyis megértettem.

Hosszu hónapok után kerültem haza megint. A szőlődombokon már szüretre édesedtek a gerezdek... Este a régi helyen vártam Lacit. És mig az akácsoros uccán sétálgattam végigfutott előttem a hosszú idő. Lacitól kaptam néhány levelet. De hiába vártam Annuskáról soha egyetlen sort sem írt. Másoktól tudtam meg, hogy Laci a piacék mélyén a borospoharak fenekén kereste a gyógyulást. Éjszakánként az én komám és a feleségem segítő barátok duhajkodása verte föl az uccát csendjéért. Komorrá lett Laci és ha szóltak hozzá, hát szinte harapott. Azt is hallottam, hogy a boglyashaju Áginak, a trafikoskisasszonynak is udvarolni kezdett. Felejteni akart...

A nagy merengésből az riasztott föl, hogy valaki alaposan a vállamra csapott. Laci volt. Meglepődtem, hiszen a mendemondák alapján Lacinak

Ötvenmilliós beruházást végez tavasszal Szatmáron az állam

Szatmár haldokló gazdasági vérkeringésébe feltrissztó lüktetést hoznak azok a beígért közmunkák, amelyek a munkásbiztosító pénztár kerületi igazgatóságát, illetve a tanügyi hatóságokat foglalkoztatják.

Már évek óta vitatkoznak afelett, hogy a munkásbiztosító pénztár kerületi székházát Szatmárnak melyik részén építsék fel. A betegsegélyző központja ugyanis a szükséges alapokat már évekel ezelőtt felvette a költségvetésbe, sőt a tervek is elkészültek, csak az új, háromemeletesre tervezett székház helyét nem tudták kijelölni. Ennek egyik akadálya a politikai helyzet volt. Most azonban, hogy a rendszer állandósult és a munkásbiztosító pénztár központi vezetését sem váltják le olyan gyakran, a szatmári kerületi igazgatóság közbenjárt az új székház ügyének végleges rendezése érdekében.

A szatmári igazgatóság kérésére Enescu központi vezérigazgató Szatmárra érkezett és a helyi vezetőkkel lefolytatott tárgyalások után úgy határozott, hogy az új székházat a munkásbiztosító pénztár hivatali helyiségének helyén, a Mihai Viteazul utcában építik fel. Egyben azt is közölte a vezérigazgató, hogy az építkezésre 15—20 millió leit irányoztak elő. Az új épület háromemeletes lesz, két uccára fog nyílni és benne az összes munkásbiztosító intézményeket elhelyezik. A munkálatokat még a tavasz folyamán megkezdik.

Ugyanakkor lebontják a Ferdinand-úton levő fanoncsikola épületét is és helyén megkezdik az új tanoncotthon építését. Erre a célra a munkaügyi minisztérium 30 millió leit irányzott elő.

Mentesítették a bírság alól a pék feleségét, aki férje műhelyében dagasztott

Az aradi munkafelügyelőség kihágási jegyzőkönyvet vett fel Mikán Ferencné ellen, akiről az ellenőrzés során megállapították, hogy az asszony megsértette az ipartörvényt akkor, amikor — anélkül, hogy képesítési iratokkal rendelkezett volna — férje műhelyében munkát vállalt. A kihágási jegyzőkönyv alapján a törvény 176. szakaszának 4. pontját figyelembe véve, a munkabírság ezer lei bírsággal sújtotta az asszonyt.

Fellebbezés folytán az ügy a törvényszék elé került, amely törölte a bírságot. Az ítélet indoklásában a törvényszék a következőket mondotta ki: A kihágási jegyzőkönyvben az asszonyi foglalkozás szerinti péknek jelölték meg, a munkabírság pedig a törvény 176. szakaszának 4. pontja alapján ítélte el, amely azokra az ipari képesítéssel rendelkező alkalmazottakra vonatkozik, akik munkakönyv nélkül állást vállaltak. Ez a szakasz viszont az asszonyra nem vonatkoztatható, mivel megállapíthatólag sem nem képesített munkás, sem pedig állást férjénél nem vállalt.

Jelentkezzenek a pénzügyigazgatóságon a forgalmi adót fizető cégek és vállalatok

A nagyváradi pénzügyigazgatóság a forgalmi adó fizetése alá eső cégekre és vállalatokra vonatkozólag az alábbi rendeletet bocsátotta ki: „Felhívjuk mindazokat a cégeket és vállalatokat, amelyek forgalmi adót fizetnek és erről a törvény előírása értelmében könyvet vezetnek, az 1939. évre szóló láttamozás céljából könyveikkel együtt sürgősen jelentkezzenek a pénzügyigazgatóság II. emelet, 36. számú szobájában”.

A DIESEL MOTOROK TÜZELŐANYAGÁNAK ILLETEKE.

A pénzügyminiszter új rendszert akar bevezetni a Diesel-motorok tüzelőanyagainak illetékeivel kapcsolatban. A tervezet szerint a Diesel-motorok tüzelőanyagai után egységes illetéket akarnak bevezetni, tekintet nélkül arra, hogy milyen tüzelőanyagot használnak. Ezt az új rendszert április 1-én életbe akarják léptetni.

KÉTSZÁZNEGYVENMILLIÓRA EMELTE RÉSZVÉNYTŐKEJÉT A BRASSÓI SCHERG POSZTÓGYÁR.

A hazai textilipar egyik legnagyobb és legrégibb vállalata a Brassói Posztó és Divatárúgyárak Scherg Vilmos és Társai Rt. jelentős tőkeemelési tranzakciót hajtott végre, hogy ezzel a vállalat részvénytőkéje összhangba kerüljön a Scherg-vállalatok hatalmas vagyonával. A vállalat a 192 millió leies részvénytőkéjét 48 millió lejjel 240 millió leire emelte fel. Az új emisszió ellenértékét a részvénytársaság speciális tartalékalapjából fedezték úgy, hogy a tőkeemelési tranzakció teljes lebonyolítását nyert és azt a brassói törvényszék már be is jegyezte. A Scherg posztógyár 1823-ban alakult, mint egyéni cég és 1927-ben alakult át részvénytársasággá 96 millió lei részvénytőkével, amelyet 1929-ben 144 millió leire, 1933-ban pedig 192 millió leire emeltek fel. A részvénytársaság megalakulása óta konszervatív módon épült ki és megvalósította az integrális termelést. A gyapjúfonaltól kezdve a kész szövetekig, mindent saját üzemeiben állít elő és áruja ma már nemcsak belföldön, hanem külföldön is a legjobb hírnévnek örvend. A legújabb adatok szerint, a vállalat 320 szövőszékkel és 9000 orsóval dolgozik és brassói, roznyói és derestyei üzemeiben 1600 munkást foglalkoztat. Jelentős érdekeltsége van a Coroana kammargarnofodánál, a Cehoslovaca konfekció üzemenél, a Centrala de Energie pentru Industrii brassói áramfejlesztő vállalatnál, és a brassói Kugler & Cie cementgyárnál.

— AZ ÁLLATI BŐRÖKRE A HADSEREG NEK ELŐVETELI JOGA VAN. A nemzetgazdasági minisztérium javaslatára királyi rendelet jelent meg, amely szerint a jövőben a vadon vadakon vizsamaradó és 16 kg. súlyt meghaladó tehén, marha és borjubőrök elsősorban csak a hadseregnek adhatók el és csak ennek a szükségletnek kielégítése után vásárolhatnak magánosok. A polgármesteri hivatalok hónapról-hónapra állapítják meg az árakat. A rendelet egyelőre csak a nagyobb városokra nézve lép életbe, így Temesvárt és Aradon is. A rendelet ellen vétők 3—9 hónapos fogsággal és 10—200 ezer lei bírsággal sújtandók.

— A LETÉTPÉNZTÁR FELELŐS A SZELHAMOSNAK KIFIZETETT ÖSSZEGERT. A semmitőszék legutóbbi döntésében kimondotta, hogy a letétpénztár felelős az általa fogtalanul kifizetett összeggel. Egy Lazaride nevű házaspárnak 36 ezer leie volt a Letétpénztárnál. Egy szelhámos meghirdette a Monitorul Oficialban, hogy a letéti nyugta elveszett, majd a törvényes idő lejártával hamis meghatalmazással jelentkezett a Letétpénztárnál és az összeget felvette. Minderről Lazaridék csak akkor értesültek, amikor a nyugtával ők is jelentkeztek az összeg felvétele miatt. Nemsokára perelték is a Letétpénztárt. A bírói hatóság — és így most a semmitőszék is — kimondotta, ha sem a letét, sem a Letétpénztárt mulasztás nem terheli, akkor a kifizetés veszélye a Letétpénztárt terheli.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Hálákosokat Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Hálákosokat Segélyező Csoportja Igazgatósága ezúton közli f. t. tagjaival, hogy a halálhálózati járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

Grupa I. Csoportban Iuliu Szabó Gyula 997, Maximilian Müller Miksa 998.

Grupa II. Csoportban: Văd. lui Iuliu Răcz Gyuláné 1067, Iun. Ioșif Kékedi József 1068. sor. számig esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutor de Înmoștrire a Industriștilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatice, adică dacă membrii decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedati:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyező Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálhálózati járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 1088 Vilhelm Lohser Vilmos, 1089 S. I. Albert Ponyeczky, Albertné, 1090 V. I. Stefan öz. Kirilovits Istváné, 1091 Sigismund Perényi Zsigmond, 1092 V. I. Mihai öz. Bunda Mihályné, 1093 Daniel Erdős Dániel.

In Grupa B. Csoportban: 1061. Văd. lui Iuliu Răcz Gyuláné, 1062. Ioan Duma János.

Csiszoló és blankoló rongy-kerong

a legkiválóbb minőségben kapható. Eminescu-ut. 28. szám. Korong üzem.

KOCKAZATOS SOROZÁS.

Két író órakon át ugratja egymást. Végül azt mondja az egyik:

— Anglia szellemi fegyverkezést hirdet.

— No és?

— Na és, ha ezt nálunk is bevezetik, te biztosan untauglich leszel.

nem lett volna szabad ilyen vidámnak, gontalannak lennie. Szinte ragyogott arca a boldogságtól — és ami megépett — szokása ellenére még tréfálódzott és szellemeskedett is.

— Te Laci, mi van veled? — kérdeztem meglepődve.

— Semmi. Azaz, hogy mégis van valami... Most, ha nem haragszol, itthagylak egy kicsikét. Várj meg. Tudod, egy kis elintéznivalóm van... Ezzel már el is viharzott.

— Ugyan mi ütött ebbe? — töprengtem — Hiszen nem, hogy buskomor volna, hanem ellenkezőleg maga a megtestesült boldogság.

De nem sok időm maradt a töprengésre. A saroknál már befordult Laci, karján Annuskával. Nem akartam hinni szemeimnek...

És mikor harmasban megindultunk hazafelé, már csak nem állottam megkérdezni Annuskától:

— Mondja Annuska, mi van azzal a komoly-szándéku fiatalemberrel?

— Melyikkel?... Ő a Józsi kérde, az unokabátyámat?... Ő visszament Váradra...

— Hát az unokabátyja volt?...

— Persze, hogy ő. Ha nem hívjuk ki és nem udvarol nekem olyan ügyesen, akkor ennek a medvének sohasem jut eszébe, hogy megkérje a kezemet.

És Laci, a címzetes medve nem tiltakozott a becérzés ellen. Csak mosolygott és egy kicsit jobban magához szorította az ő édes kis szőke menyasszonyát.